

Programmabegroting

2027 - 2030

Productnummer	369602
Omschrijving	Programmabegroting 2027 - 2030
Status	Versie voor het verkrijgen van zienswijzen
Datum	02-04-2026
Opdrachtgever	Algemeen bestuur
Opgesteld door	Jaqueline Vos / Maaïke Swager

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	5
1.1 Leeswijzer.....	5
2 Begrotingskaders, uitgangspunten en ontwikkelingen.....	6
2.1 Financiële uitgangspunten.....	6
2.11 Indexering 2027-2030.....	6
2.12 Uurtarief 2027.....	7
2.2 Interne ontwikkelingen.....	7
2.21 Groot onderhoud en verduurzaming Midden-Hollandhuis.....	7
2.22 Datagedreven werken en business intelligence.....	8
2.3 Bestuurlijke ontwikkelingen.....	8
2.4 Kwaliteit uitvoering VTHA-taken.....	11
2.5 Adequaat niveau.....	12
3 Financiën.....	13
3.1 Staat van baten en lasten 2025 - 2030.....	13
3.2 Structurele mutaties in de reserves.....	13
3.3 Programmabegroting 2027.....	14
3.4 Toelichting kosten- en opbrengstensoorten.....	15
3.5 Incidentele baten en lasten.....	15
3.6 Structureel begrotingssaldo.....	16
3.7 Financiële positie ODMH.....	16
3.71 Inleiding.....	16
3.72 Vermogensontwikkeling 2025 - 2030.....	16
3.73 Geprognosticeerde balans.....	17
3.74 EMU-saldo.....	17
3.75 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.....	18
3.76 Financiering.....	18
3.77 Begrotingsgrondslagen.....	19
3.78 Reserves en voorzieningen.....	19
3.79 Investerings 2027 – 2030.....	20
4 Programma milieu.....	21
4.1 Wat willen we bereiken?.....	21
4.2 Wat gaan we daarvoor doen?.....	21
4.3 Wat gaat het kosten?.....	24

5 Programma bouw- en woningtoezicht.....	25
5.1 Wat willen we bereiken?.....	25
5.2 Wat gaan we daarvoor doen?.....	25
5.3 Wat gaat het kosten?.....	27
6 Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.....	28
6.1 Overhead.....	28
6.2 Vennootschapsbelasting.....	29
6.3 Onvoorzien.....	29
6.4 Wat gaat het kosten?.....	29
7 Paragrafen.....	31
7.1 Lokale heffingen.....	31
7.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	31
7.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	34
7.4 Financiering.....	34
7.5 Bedrijfsvoering.....	36
7.51 Rechtmatigheid.....	39
7.52 Openbaarheid.....	40
7.6 Verbonden partijen.....	40
7.7 Grondbeleid.....	40
8 Vaststelling begroting van baten en lasten 2027 - 2030.....	41
Bijlagen.....	42
Bijlage 1: Bijdragen 2027.....	43
Bijlage 2: Provinciale bijdragen 2025 - 2027.....	46
Bijlage 3: Begroting op taakvelden.....	47
Bijlage 4: Informatie 2027 voor verbonden partijen.....	48

1 Inleiding

De programmabegroting is onderdeel van onze Planning en control-cyclus. In de begroting probeert de ODMH alle relevante ontwikkelingen financieel te vertalen. Met behulp van de vastgestelde uitgangspuntennotitie, verwachtingen voor komend jaar en ervaringen van vorige jaren en het lopende jaar, alsmede de meerjarencijfers voor de begroting van de ODMH, wordt een inschatting gemaakt van de benodigde uren per deelnemer.

We bevinden ons in een periode waarin veel gebeurt op verschillende schijven. Er zijn diverse grote vraagstukken zoals op woningbouw, energievoorziening, circulariteit, waterkwaliteit of stikstof. Er is druk op de arbeidsmarkt, waar we ons toe moeten verhouden. De oorlogssituatie in Europa en de wereld is merkbaar in ons dagelijkse leven. Ook hebben we te maken met overkoepelende wetgeving zoals het wetsvoorstel Versterking VTH-milieu en de effecten van de Omgevingswet of de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. En voortkomend uit lagere rijksmiddelen voor onze deelnemers is een structurele taakstelling verwerkt op de bijdragen van onze deelnemers.

De ODMH probeert de effecten van deze ontwikkelingen zoveel mogelijk in goede banen te leiden. Het is duidelijk dat er een noodzaak is tot een operationele aanscherping en zorgvuldige prioritering van onze werkzaamheden. Wij vragen van onze deelnemers om keuzes te maken, want we gaan scherp aan de wind varen in 2027. We zetten in op een doelmatige inzet van middelen, een risicogerichte benadering van taken en het borgen van de kernfuncties die bijdragen aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De uitgangspuntennotitie en de nieuwe nota VTHA waar we naar verwachting vanaf 2027 mee werken benoemen de focuspunten, waar we in de aankomende jaren op in willen zetten.

De loon- en prijsontwikkelingen blijven ook de komende jaren een aandachtspunt. Bij het opstellen van de begroting 2027 is bijvoorbeeld nog niet bekend hoe de Cao-onderhandelingen (Cao Gemeenten/SGO) voor 2027 e.v. uitpakken. De huidige Cao heeft een looptijd t/m 31 maart 2027.

1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de begrotingskaders, uitgangspunten en ontwikkelingen voor 2027 - 2030 van de ODMH. Daarna volgt in hoofdstuk 3 een resultaat- en vermogensbeschouwing. Hoofdstuk 4 bevat het programma milieu en hoofdstuk 5 het programma bouw- en woningtoezicht. Hoofdstuk 6 bevat de informatie over met name de overhead van de ODMH. In hoofdstuk 7 volgen alle verplichte paragrafen. Omdat de ODMH een gemeenschappelijke regeling is, zijn niet alle gemeentelijke paragrafen van toepassing. Daar waar dat aan de orde is, is dat in de paragraaf vermeld.

De vaststelling van deze programmabegroting is opgenomen in hoofdstuk 8. De programmabegroting eindigt met een viertal bijlagen, waarin de bijdragen van de deelnemers weergegeven worden, de meerjarenbegroting op taakvelden en informatie 2027 voor verbonden partijen.

2 Begrotingskaders, uitgangspunten en ontwikkelingen

De cijfers uit de meerjarenprogrammabegroting 2027 – 2030 vloeien voort uit de Uitgangspuntennotitie 2027, de gewijzigde programmabegroting 2026 en de jaarrekening 2025. Voorts zijn de productieafspraken 2027 - indien en voor zover bekend - meegenomen in de prognoses. In het vervolg van dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste uitgangspunten van deze begroting uiteen.

2.1 Financiële uitgangspunten

2.1.1 Indexering 2027-2030

Op 31 oktober 2025 is aan de dagelijks besturen van de gemeenschappelijke regelingen in de regio Hollands-Midden een brief gestuurd door de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). In deze brief is voorgesteld de uniforme systematiek voor het bepalen van de jaarlijkse indexering van lonen en prijzen voort te zetten. De ODMH hanteert deze systematiek omdat deze algemeen aanvaard is in de regio. Dit is vastgelegd in de Nota Planning & Control. De voorgestelde prijsindexatie voor het jaar 2027 is opgeknipt in een index voor de beloning van werknemers en in een index voor materieel. Respectievelijk bedragen deze 4,53% en 2,6%. In deze indexcijfers zijn correcties meegenomen voor de jaren 2025 en 2026. Op basis van langjarige gemiddelden is een gewogen indexcijfer bepaald. Dit gewogen indexcijfer bedraagt 4,15%.

Vanaf 2027 werkt de FKGR bij het bepalen van de loon- en prijsindex met nieuwe systematiek op basis van prijs Bbp en niet meer op basis van de CPB-indices voor lonen en prijzen overheid. De verwachte loonontwikkeling volgens het CPB voor 2027 bedraagt 5,7% en inclusief de nacalculatie voor 2025 en 2026 totaal 6,3%. Dit percentage wijkt sterk af van de ontwikkeling prijs Bbp. Doordat het verschil meer dan 2% bedraagt corrigeert de FKGR de indexering naar prijs Bbp 2,53% met een maximum opslag van 2%. Hiermee komt de indexering voor beloning van werknemers uit op 4,53% wat significant lager is dan de verwachting van het CPB. Uitgangspunt binnen de afspraken over de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) is dat de gehanteerde indexatie leidt tot een waarde vaste compensatie voor loon- en prijsstijgingen. Mocht in de uitvoering blijken dat de feitelijke kostenstijgingen hoger uitvallen dan de geadviseerde indexatie, dan achten wij het noodzakelijk dat het verschil alsnog wordt gecompenseerd. Hiermee voorkomen we dat de ODMH geconfronteerd wordt met een structureel tekort dat buiten onze beïnvloedingssfeer ligt en hiermee een (verkapte) bezuiniging. Daarbij speelt ook mee dat de ODMH, als overheidsorganisatie, in toenemende mate te maken krijgt of heeft gekregen met nieuwe of aangescherpte wet- en regelgeving die vragen om extra inzet en/of investeringen in de bedrijfsvoering, zonder dat daar extra financiering tegenover staat.

Daarnaast ontving de ODMH op 28 november 2025 de provinciale kaderbrief voor het jaar 2027. Hierin zijn de (financiële) uitgangspunten en specifieke aandachtspunten voor de begroting 2027 beschreven. In deze brief wordt voorgesteld een gewogen index van 5,0% toe te passen. Per mail van 17 maart 2026 is dit percentage bijgesteld naar 3,7%.

Voor de meerjarenraming 2028-2030 zijn vooralsnog dezelfde indexatiepercentages toegepast als voor de begroting 2027.

2.12 Uurtarief 2027

Het uurtarief voor 2027 is vastgesteld op basis van het gehanteerde uurtarief voor 2026, vermeerderd met de reguliere indexering conform het advies van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). De geadviseerde indexatie voor 2027 bedraagt 4,53% voor beloning werknemers en 2,6% voor netto materieel. Voor de ODMH levert dit een gewogen index op van 4,15%. In het uurtarief 2026 is reeds uitvoering gegeven aan de structurele bezuinigingsopdracht die vanaf 2026 van kracht is. Een belangrijk onderdeel hiervan betreft de vervanging van een substantieel deel van de flexibele schil door vaste medewerkers. Deze maatregel leidt tot een kostenbesparing, die aan de deelnemende gemeenten wordt doorgegeven via een tariefsverlaging van 2,5%. Door het uurtarief 2026 als uitgangspunt te nemen, werkt deze tariefsverlaging automatisch door in het uurtarief voor 2027. Dit levert een uurtarief op voor 2027 van € 120,13. In 2026 is het uurtarief € 115,34.

2.2 Interne ontwikkelingen

2.21 Groot onderhoud en verduurzaming Midden-Hollandhuis

Het Midden-Hollandhuis is in 1994 in gebruik genomen. Een groot deel van de installaties is daardoor aan het einde van zijn levensduur. Dit is de aanleiding geweest om een analyse te maken van de keuzes die gemaakt moeten worden ten behoeve van het groot onderhoud. Daarnaast is het door aanscherping van wet- en regelgeving en klimaatverandering noodzakelijk om het Midden-Hollandhuis toekomstbestendig te maken. Het Algemeen Bestuur van de ODMH heeft 26 juni 2025 ermee ingestemd om dit groot onderhoud inclusief verduurzaming te starten.

Een aantal stappen om dit te realiseren is reeds gezet. Zo zijn er externe adviseurs betrokken bij het proces om ontwerpen te realiseren die gereed zijn om aan te besteden. Het betreft de ontwerpen voor de klimaatinstallatie, de gebouwschil optimalisatie en het vernieuwde huisvestingsplan. Daarnaast is er nog een aantal stappen te zetten om het Midden-Hollandhuis toekomst- en klimaatbestendig te maken.

Om deze opgave effectief te realiseren heeft de ODMH inmiddels een stuurgroep ingericht. Deze stuurgroep bestaat uit leden van het MT, aangevuld met de projectleiders van de drie deelprojecten:

- Groot onderhoud (klimaatinstallaties en optimalisatie van de gebouwschil)
- Huisvestingsplan
- ICT-infrastructuur

Voor de deelprojecten groot onderhoud en huisvesting zijn externe adviseurs betrokken. Zij werken momenteel aan ontwerpen die gereed worden gemaakt voor aanbesteding.

Tegelijkertijd heeft de stuurgroep een meervoudig onderhandse aanbesteding uitgezet om een bouwmanager te contracteren. Deze bouwmanager zal het totale proces begeleiden en toezien op optimalisatie, samenhang en kwaliteitsborging binnen alle deelprojecten.

In 2026 wordt een volgende belangrijke stap gezet: dan wordt een aanbesteding georganiseerd om een marktpartij te selecteren die verantwoordelijk wordt voor de daadwerkelijke realisatie van de ontwerpen in het Midden-Hollandhuis.

Naar verwachting zullen de werkzaamheden eind 2026 – begin 2027 van start kunnen gaan.

2.22 Datagedreven werken en business intelligence

In 2025 ontwikkelden we een nieuwe visie op onze informatievoorziening, de I-Visie. Begin 2026 werd, als verdere uitwerking, de Data- en BI-Strategie vastgesteld. Dit laatste is gedaan in het kader van de robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten, waarin gesteld wordt dat de omgevingsdienst in staat moet zijn om werk, mensen en middelen met elkaar te verbinden en informatie gestuurd te werken. Het jaar 2027 staat in het teken van de uitvoering van de activiteiten uit de I-Visie en de acties die benoemd zijn in de Data- en BI-Strategie.

Door uitvoering te geven aan de I-Visie en de Data- en BI-strategie hoopt de ODMH interne en externe vragen en ambities op gebied van informatie gestuurd werken te kunnen blijven beantwoorden, onder andere ter ondersteuning van risicogericht toezicht en sturing. Aan het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om in het kader van de resultaatbestemming jaarrekening 2025 middelen te reserveren voor de incidentele kosten die voortvloeien uit de I-visie.

2.3 Bestuurlijke ontwikkelingen

De Uitgangspuntennotitie beschrijft de externe ontwikkelingen die in de komende jaren belangrijk zijn voor onze deelnemers en is het startpunt van onze planning & controlcyclus. In de volgende alinea's vatten we de autonome ontwikkelingen uit deze notitie samen, die een in meer of mindere mate verplichtend karakter hebben. Hiernaast benoemt de Uitgangspuntennotitie nog diverse andere onderwerpen, waar iedere individuele deelnemer in meer of mindere mate keuzevrijheid heeft. Deze zijn niet opgenomen in het onderstaande.

Wetsvoorstel Versterking VTH-milieu

De in het InterBestuurlijk Programma VTH ontwikkelde robuustheidscriteria en bijbehorende KPI's worden verwerkt in wetgeving¹. De criteria raken de (financiële) huishouding van iedere omgevingsdienst in Nederland direct vanwege de eisen die worden gesteld. Concreet betekent het dat een verdere vermindering van de begroting van de ODMH op taakgebied milieu consequenties heeft voor de huidige bestaansvorm van de ODMH, omdat op dit moment net voldoen aan de eis omvang.

KPI/ Randvoorwaarde	Criterium
Randvoorwaarden	3 Alle basistaken zijn overgedragen aan de omgevingsdienst
	4 De governance is ingericht, er is onafhankelijkheid en de directeur heeft man-
	5 De OD is v.w.b. de omzet in staat om onderscheid te maken tussen taken
KPI 1 Omvang	6 Omzet basistaken inclusief milieutaken bedraagt $\geq$ € 16,5 mln prijspeil 2023
	7 $\geq$ 80% in vaste dienst van het totaal aantal FTE
KPI 2 Kwaliteit	8 Er wordt voldaan aan de (vigerende) kwaliteitscriteria 3.0 basis- en plus-taken
	9 Is er een innovatie-agenda?
KPI 3 Continuïteit	11 Uitbreiding met niet-milieu-gerelateerde plustaken mogelijk?
	12 Afspraken toereikend in GR van terugnemen van (milieu-gerelateerde) plustaken
	13 Weerstands-ratio $\geq$ 0,8
KPI 5 Sturing	16 Opleidingsprogramma
	17 Opleidingsbudget bedraagt $\geq$ 3% loonsom
KPI 6 Congruentie	18 Er is een vastgestelde Businessintelligence (BI) strategie
	20 Congruentie en samenhang werkgebied

we
op

Het programma heeft ook diverse producten opgeleverd die een omgevingsdienst in de aankomende jaren mag of moet implementeren. Veel van deze producten heeft de ODMH al verwerkt. Zoals de implementatie van de Landelijke HandhavingStrategie Omgevingsrecht (LHSO), deelname aan visitaties van OmgevingsdienstNL, de kwaliteitscriteria 3.0 of aanpassing van het mandaat van de ODMH aan het in het IBP VTH ontwikkelde modelmandaat. De Nota VTHA 2027-2030 die naar verwachting per 1 januari 2027 geldt is ontwikkeld conform de in het IBP VTH opgestelde handreiking Regionale BeleidsCyclus. Ook in 2027 geven we uitvoering aan de in 2025/2026 ontwikkelde I-visie

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z22592&did=2025D53655

en Data- en BI-strategie. Deze producten sluiten aan bij het gedachtengoed van de producten die in het IBP VTH zijn ontwikkeld.

Samen Sterker

Onder de noemer 'Samen Sterker' werken de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten steeds intensiever samen. Om onze taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering effectiever en toekomstbestendig uit te voeren. Door kennis, capaciteit en instrumenten te bundelen, vergroten we onze kwaliteit, continuïteit en slagkracht. In 2026 werken we samen aan 14 projecten, waarvan er drie in ons gezamenlijke innovatieprogramma staan. Een bestuurlijke commissie, bestaande uit de voorzitters van de algemene besturen van de vijf diensten, begeleidt de samenwerking. De intentie is dat de samenwerking plaats vindt zonder extra belasting in de begroting van de ODMH en binnen de bestaande financiële kaders. De programmabegroting 2027 is niet gewijzigd ten gevolge van de samenwerking.

Bezuinigingen

Onze deelnemers ontvangen vanaf 2026 minder middelen van het rijk. Dit raakt ook de ODMH. In ons algemeen bestuur zijn bezuinigingsscenario's doorgenomen, er is besloten tot een structurele taakstelling van 4%. Deze is verwerkt in deze begroting. Hiervan is 2,5% reeds structureel gerealiseerd via een korting op het uurtarief ingaande 2026. Voor de resterende 1,5% wordt in 2026 en 2027 een korting gegeven op de gemeentelijke- en provinciale bijdragen. Het algemeen bestuur heeft ook besloten dat individuele deelnemers de eerstkomende (4) jaren na de taakstelling geen gebruik maken van de mogelijkheid om 2,5% (frictiekostenloos) te bezuinigen. Dit om een stapeling van bezuinigingen tegen te gaan, ervoor te zorgen dat de ODMH zijn taken adequaat kan blijven uitvoeren en te voorkomen dat niet kan worden voldaan aan robuustheidscriteria die aan omgevingsdiensten zijn opgelegd.

Dienstverlening, informatiebeveiliging & privacy (IB&P)

Wetgeving en richtlijnen op het vlak van IB&P is in de afgelopen jaren flink uitgebreid. Gegeven de complexiteit van de materie trekken we hier met de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten gezamenlijk in op. De Wet open overheid (Woo) verplicht ons om informatie gefaseerd actief openbaar te maken.

Vooralsnog slaagt de ODMH erin om binnen de huidige begroting te voldoen aan alle eisen. Mogelijk zijn er in de toekomst wel financiële gevolgen. Bevoegde gezagen ontvangen in veel gevallen een tegemoetkoming van het rijk voor de implementatie van bepaalde wetgeving, gemeenschappelijke regelingen niet. Het komende jaar zal ODMH de financiële effecten hiervan in kaart brengen.

Kaderrichtlijn water

Vanwege de Kaderrichtlijn water (KRW) die per 2027 ingaat en vanwege aandacht voor zeer zorgwekkende stoffen verwacht de ODMH dat het toezicht op indirecte lozingen van bedrijfsafvalwater met name voor gemeenten meer inzet gaat vragen in de komende jaren. Indirecte lozingen zijn lozingen die niet direct maar indirect (bijvoorbeeld via een riolering) op het oppervlaktewater uitkomen. De ODMH neemt deel aan de provinciale koplopersgroep voor indirecte lozingen. Er is een uitvoeringsagenda met daarin ook benodigde financiële investeringen. Bij de resultaatbestemming van het jaarrekeningresultaat van 2025 wordt aan het algemeen bestuur voorgesteld om een deel van het resultaat te reserveren ter (gedeeltelijke) dekking van de kosten van de KRW in 2026 en 2027. In deze programmabegroting is deze resultaatbestemming reeds verwerkt.

Circulaire economie en ketentoezicht

Circulariteit wordt in toenemende mate onderdeel van de reguliere VTH-werkzaamheden. Toetskaders liggen vast in het Circulair Materialen Plan (CMP). Werken met het CMP betekent dat de nadruk ligt op de hele keten: grondstof, hergebruik, afval. We zullen in de aankomende jaren een toenemende inzet zien bij vergunningverlening, toezicht en handhaving op deze werkzaamheden die horen tot het takenpakket van een omgevingsdienst. De ODMH wil dit binnen de kaders van de programmabegroting inpassen. Bij gelijkblijvende begroting kan dit andere werkzaamheden verdringen.

Nota VTHA 2027-2030

Naar verwachting werken we vanaf 2027 met een nieuwe uitvoerings- en handavingsstrategie voor de jaren 2027 t/m 2030, voor al onze deelnemers: de Nota VTHA 2027-2030. Hierin liggen onze focuspunten vast voor de komende jaren:

- Ketentoezicht	- Circulaire Economie
- Ondermijning	- Klimaatverandering en vermindering CO ₂
- Luchtkwaliteit	- Geluid- en geurhinder
- Gezondheid en Zeer Zorgwekkende Stoffen	- Omgevingsplan
- Kaderrichtlijn water	

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Zeker tot en met 2032, het moment dat alle gemeenten een gebiedsdekkend omgevingsplan hebben, bevinden we ons in een transitieperiode. De eerste bevindingen zijn dat beide wetten meer administratieve last opleveren voor bevoegd gezag en omgevingsdienst. De intentie van de ODMH is om dit binnen de huidige begroting op te vangen.

Inbreng omgevingsverordening en -plan

In hoeverre dit mogelijk is, is ook afhankelijk van onze deelnemers en de regels die zij stellen in omgevingsverordening en -plan. Geharmoniseerde regels over de fysieke leefomgeving dragen bij aan een level playing field: dezelfde regels voor bedrijven, over gemeentegrenzen heen. Ook betekent harmonisatie een efficiënte uitvoering van VTHA-taken. Want als onze vergunningverleners, toezichthouders en adviseurs moeten werken met zes verschillende regelsets, dan stijgen onze kentallen.

Omgevingsloket

Het Omgevingsloket, waar inwoners en bedrijven na kunnen gaan of en welke verplichtingen er zijn rond een initiatief, is operationeel sinds start Omgevingswet maar nog steeds niet gebruiksvriendelijk. Zo lang hier niets verandert vraagt dit extra inzet van onze frontoffice.

Geluid

De Omgevingswet legt diverse nieuwe registratie- en monitoringsverplichtingen op voor gemeenten. Deze werkzaamheden vragen meer inzet van de ODMH in 2027, hiervoor is ruimte gereserveerd in de begroting van de ODMH.

Bodem

Vanwege milieu- en gezondheidsproblemen op locaties waar staalslakken zijn toegepast is in 2025 tijdelijke regelgeving in werking getreden rondom staalslakken. We verwachten definitieve wetgeving

medio 2027. Of de ODMH dit binnen begroting af kan handelen wordt onderwerp van gesprek in de werkgroep bodem.

Fasering Wet kwaliteitsborging bouwen

In 2024 is een bezuiniging doorgevoerd in de programmabegroting van de ODMH voor de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) met als uitgangspunt dat de wet integraal gaat gelden voor 'gevolgklasse 1'. Dit blijkt niet het geval: de Wkb is wel in werking getreden voor nieuwbouw in gevolgklasse 1, maar niet voor verbouw. De verwachting is dat het onderdeel verbouw in 2027 ook nog niet onder de werking van de wet gaat vallen.

Verduurzaming

De maatschappij stelt steeds meer eisen als het gaat om een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Onderwerpen zoals energie- en warmtetransitie, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit, duurzame landbouw en landgebruik en circulaire economie vragen aandacht. Gemeenten krijgen daarmee ook meer wettelijke taken. Het ministerie van I&W stelt CDOKE gelden beschikbaar aan gemeenten. Voor onderdelen mogen deze gebruikt worden als financiering.

2.4 Kwaliteit uitvoering VTHA-taken

Kwaliteit

Het verlenen van kwalitatief goede én betaalbare dienstverlening heeft doorlopend onze aandacht. Er is altijd verbetering mogelijk. We kijken voortdurend of onze controles effectief zijn en onze processen van voldoende niveau zijn. Zo halen we via [klanttevredenheidsonderzoeken](#) op welke tips en verbeterpunten inwoners, bedrijven en gemeenten ons meegeven. We organiseren audits, visitaties en voeren collegiale toetsingen uit. Kortom, we hebben continue aandacht voor het borgen, onderhouden en versterken van ons ISO 9001-gecertificeerde managementsysteem, waarbij onze belanghebbenden op de eerste plaats staan.

Externe audits

De ODMH is sinds 2011 gecertificeerd met de ISO 9001:2015. Jaarlijks wordt de ODMH geaudit door een certificerende instelling. Het doel daarvan is om vast te stellen of het managementsysteem van Omgevingsdienst Midden-Holland voldoet aan de eisen uit de ISO 9001:2015.

Interne audits

Naast de jaarlijkse externe audits houden interne controle-instrumenten ons scherp. In 2025 volgden acht enthousiaste collega's de tweedaagse training Interne Auditing waarna ze zich als groep Kwaliteitsverkenner noemen. In duo's houden ze interne audits, ze interviewen collega's om te verkennen of er in het werkproces van het desbetreffende team kwaliteitsverbetering is te behalen.

Collegiale toetsing

Daarnaast werken wij met collegiale toetsen. Alle brieven en adviezen worden door een tweede lezer gecheckt. Dit vier ogen-principe verhoogt de kwaliteit van onze producten.

Kennis op peil

Ook vinden we het belangrijk dat ons kennisniveau op peil blijft. Daarom monitoren we welke opleiding en scholing onze medewerkers volgen. We organiseren regelmatig kennissessies. Zo zijn we continu bezig met herijken en vernieuwen. Tenslotte nemen we actief deel aan het kennisnetwerk van de OmgevingsdienstNL. Het kennisnetwerk bestaat per kennisthema* uit: 1 kennisregisseur, 6

kennisvertegenwoordigers (één per landsdeel) en 26 kennismakelaars. Er zijn kennisthema's benoemd waar een kennisnetwerk voor in oprichting is: Zeer Zorgwekkende Stoffen, Waterkwaliteit, Circulaire economie binnen VTH, Bodem en Ondergrond, Actuele VTH-Vraagstukken en Energie.

Visitaties

Alle omgevingsdiensten in Nederland visiteren elkaar periodiek. De ODMH wordt oktober 2026 gevisiteerd. De uitkomsten zullen effect hebben op onze taakuitoefening in 2027.

Het doel van de visitaties is om inzichtelijk te maken hoe de omgevingsdiensten functioneren. Het in beeld brengen van wat goed gaat en beter kan staat centraal. Dat beeld moet de besturen van de omgevingsdiensten helpen om te weten waar de omgevingsdienst staat, waar deze naar toe moet en hoe dit kan worden bereikt. Door het uitvoeren van visitaties worden omgevingsdiensten gestimuleerd tot continu leren en het verbeteren van de VTH-processen en het monitoren van verbeteringen. Zowel voor de individuele omgevingsdienst als het collectief van alle omgevingsdiensten.

Kwaliteitscriteria 3.0

Vanuit de Omgevingswet en de vastgestelde kwaliteitsverordening hebben het college van B&W en Gedeputeerde Staten jaarlijks de verplichting om over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te rapporteren aan de gemeenteraad, respectievelijk Provinciale Staten. In 2027 zijn de kwaliteitscriteria 3.0 hiervoor de meetlat. De kwaliteitscriteria zijn een door de samenwerkende overheden ontwikkelde standaard voor de uitvoering van de VTH-taken. De kwaliteitscriteria gelden voor alle organisaties die VTH-taken uitvoeren.

De ODMH moet zorgen dat er voor de uitvoering van de werkzaamheden voldoende gekwalificeerd personeel is. De opdrachtgevers van de ODMH moeten daarvoor voldoende middelen beschikbaar stellen. Dit moet worden gewaarborgd in de programmabegroting. Jaarlijks rapporteren we de stand van zaken aan onze opdrachtgevers in de jaarstukken en jaarrapportages.

2.5 Adequaat niveau

De werkzaamheden die de ODMH uitvoert ten aanzien van de milieuhandhaving moeten van een adequaat niveau zijn. De Nota VTHA die door de colleges wordt vastgesteld formuleert de doelen, uitgangspunten en prioriteiten voor de uitvoering. We werken met risico gestuurd toezicht, waarbij de bezoekfrequentie toeneemt, naarmate de risico's voor de leefomgeving toenemen. De ODMH volgt de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). Dit houdt in dat tegen overtredingen passend wordt opgetreden. Het is een landelijke maatstaf voor interveniëren bij milieuovertredingen. De volumes die samenhangen met deze handhavingsstrategie kunnen door middel van deze programmabegroting worden gefinancierd.

Ook de omgevingsvergunningen die de ODMH afgeeft dienen adequaat te zijn. We geven deze vergunningen snel af, minimaal binnen de geldende termijnen. Hierbij bedienen we de burgers en bedrijven vanuit een klantgerichte houding. Het aantal toezichthouders en vergunningverleners binnen de dienst baseren we mede op bovenstaande uitgangspunten.

3 Financiën

3.1 Staat van baten en lasten 2025 - 2030

De prognose met betrekking tot de resultaten over de jaren 2025 tot en met 2030 luidt als volgt:

Overzicht van baten en lasten <i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Baten en lasten</i>									
Programma Milieu	13.727	-20.043	-6.316	12.481	-18.222	-5.741	13.552	-19.663	-6.111
Programma Bouw- en woningtoezicht	7.030	-9.114	-2.083	7.091	-8.608	-1.517	6.970	-8.980	-2.010
Overhead	8.285	-597	7.688	8.333	-499	7.834	9.508	-653	8.855
Treasury	74	-231	-157	67	-200	-133	59	-200	-141
Totaal baten en lasten	29.118	-29.985	-867	27.972	-27.529	443	30.088	-29.496	592
<i>Mutaties reserves</i>									
Programma Milieu	12	-7	5	12	-278	-266	12	-315	-303
Programma Bouw- en woningtoezicht	-	-	-	-	-130	-130	-	-136	-136
Overhead	-	-47	-47	-	-47	-47	-	-153	-153
Totaal mutaties reserves	12	-53	-42	12	-454	-443	12	-604	-592
Resultaat	29.129	-30.039	-909	27.983	-27.983	-	30.100	-30.100	-

Overzicht van baten en lasten <i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Baten en lasten</i>									
Programma Milieu	13.711	-20.442	-6.730	14.281	-21.290	-7.009	14.888	-22.173	-7.286
Programma Bouw- en woningtoezicht	7.072	-9.353	-2.280	7.374	-9.741	-2.367	7.694	-10.145	-2.451
Overhead	9.906	-680	9.226	10.282	-708	9.574	10.679	-738	9.942
Treasury	51	-200	-149	43	-200	-157	35	-200	-165
Totaal baten en lasten	30.740	-30.674	66	31.979	-31.939	40	33.296	-33.256	40
<i>Mutaties reserves</i>									
Programma Milieu	13	-	13	13	-	13	14	-	14
Programma Bouw- en woningtoezicht	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overhead	-	-78	-78	-	-53	-53	-	-53	-53
Totaal mutaties reserves	13	-78	-66	13	-53	-40	14	-53	-40
Resultaat	30.753	-30.753	-	31.992	-31.992	-	33.310	-33.310	-

In alle overzichten zijn opbrengsten met een minteken weergegeven.

De meerjarenbegroting toont een meerjarenbeeld dat financieel in evenwicht is. Voor de jaren 2026 en 2027 wordt hiervoor wel een onttrekking uit de bestemmingsreserve Ontwikkelingen gedaan. Deze reserve biedt de gelegenheid om tijd te kopen. Deze tijd wordt gebruikt om de bezuinigingstaakstelling vanaf 2026 in te vullen, zodat met ingang van 2028 de bezuiniging zonder aanvullende dekkingsmiddelen uitgevoerd kan worden. De tijdelijke dekking geeft de ODMH ruimte om onder andere de uitkomsten op pilots met digitalisering/robotisering/AI, de Zuid-Hollandse samenwerking en de hieruit voortvloeiende besparingen te kwantificeren.

3.2 Structurele mutaties in de reserves

De structurele mutaties in de reserves voor de jaren 2027 – 2030 zien er als volgt uit:

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2027	2028	2029	2030
Structurele stortingen				
Reserve Bodemkwaliteitskaarten	12.013	12.512	13.031	13.572
Totaal structurele stortingen	12.013	12.512	13.031	13.572
Structurele onttrekkingen				
Reserve Informatisering/Automatisering	6.075	6.075	6.075	6.075
Reserve Bodemkwaliteitskaarten	6.765	6.765	6.765	6.765
Reserve Verbouwing	32.968	32.968	32.968	32.968
Reserve Digitalisering	7.500	7.500	7.500	7.500
Totaal structurele onttrekkingen	53.308	53.308	53.308	53.308
Totaal structurele reservemutaties	41.295	40.796	40.277	39.736

De structurele storting betreft de jaarlijkse dotatie aan de bestemmingsreserve bodemkwaliteitskaarten ter grootte van 100 uur. Door deze structurele toevoeging blijft de bestemmingsreserve op niveau en wordt gespaard voor actualisaties van de kaarten.

Alle structurele onttrekkingen zijn ter dekking van de eveneens structurele afschrijvingslasten op de investeringen.

3.3 Programmabegroting 2027

Naast de organisatiebrede begroting is voor het jaar 2027 een begroting opgesteld, waarin de programma's milieu en bouw- en woningtoezicht apart gepresenteerd worden. Conform de voorschriften in het vernieuwde BBV wordt ook de overhead apart weergegeven.

Programmabegroting 2027	Milieu	Bouw- en Woningtoezicht	Overhead	Totaal
Baten				
Contractuele bijdragen	-17.045.703	-8.902.943	-	-25.948.647
Overige bijdragen	-96.851	-30.000	-652.841	-779.692
Projectbaten	-2.520.518	-47.263	-	-2.567.781
Financieringsbaten	-	-	-200.000	-200.000
Onttrekking reserves	-315.218	-135.578	-153.308	-604.104
Totaal Baten	-19.978.290	-9.115.784	-1.006.149	-30.100.222
Lasten				
Personeelskosten	10.403.981	6.685.605	6.697.163	23.786.749
Apparaatskosten	455.559	217.599	2.810.374	3.483.532
Directe productkosten	171.640	19.877	-	191.517
Projectlasten	2.520.518	47.263	-	2.567.781
Financieringslasten	-	-	58.631	58.631
Dotatie reserves	12.013	-	-	12.013
Totaal lasten	13.563.711	6.970.344	9.566.167	30.100.222
Saldo baten en lasten	-6.414.579	-2.145.441	8.560.020	-

Doordat de overhead op grond van het BBV apart weergegeven wordt, toont het voorgaande overzicht geen zuivere resultaten voor de programma's milieu en BWT. Het extracomptabel verdelen van de overheadlasten toont een meerjarenbegroting, die zowel voor milieu als BWT budgetneutraal is. Het verdelen van de overheadlasten gebeurt op basis van de bijdragen.

3.4 Toelichting kosten- en opbrengstensoorten

In de tabellen van de volgende paragrafen en hoofdstukken worden de baten en lasten weergegeven in diverse kosten- en opbrengstensoorten. Hierna volgt per soort een korte uiteenzetting van de kosten en opbrengsten, die onder deze posten verantwoord worden.

Baten:

- Contractuele bijdragen: Bijdragen conform de jaarprogramma's voor zowel milieu als BWT;
- Overige bijdragen: Overige inkomsten en bijdragen;
- Projectbaten: Projectopbrengsten, deze maken in het algemeen geen onderdeel uit van het exploitatieresultaat;
- Financieringsbaten: Rentebaten
- Onttrekking reserves: Bijdragen in de exploitatie vanuit de reserves.

Lasten:

- Personeelskosten: Salarislasten van personeel van de ODMH, inclusief ingehuurd personeel;
- Apparaatskosten: Diverse kosten, zoals voor de leaseauto's, automatiseringskosten, innovatiebudget (1% van de begroting), huisvestingslasten en afschrijvingslasten;
- Directe productkosten: Algemene, productiegerelateerde, kosten, zoals werkbudgetten;
- Projectlasten: Projectlasten, deze maken in het algemeen geen onderdeel uit van het exploitatieresultaat;
- Financieringslasten: Rentelasten
- Dotatie reserves: Bijdragen vanuit de exploitatie aan de reserves.

3.5 Incidentele baten en lasten

Het begrip incidenteel wordt in de 'Notitie incidentele en structurele baten en lasten' van de commissie BBV omschreven als baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen, waarbij het van belang is dat het gaat om 'eenmalige zaken'.

Omschrijving	Programmabegroting 2027				Meerjarenbegroting 2028				Meerjarenbegroting 2029				Meerjarenbegroting 2030			
	Milieu	BWT	Over-head	Totaal	Milieu	BWT	Over-head	Totaal	Milieu	BWT	Over-head	Totaal	Milieu	BWT	Over-head	Totaal
Incidentele baten																
Contractuele bijdragen	-36			-36								-				-
Onttrekking reserves	-315	-136	-100	-551			-25	-25				-				-
Totaal incidentele baten	-351	-136	-100	-587	-	-	-25	-25	-	-	-	-	-	-	-	-
Incidentele lasten																
Personeelskosten			75	75				-				-				-
Apparaatskosten	55		25	80			25	25				-				-
Totaal incidentele lasten	55	-	100	155	-	-	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo incidentele baten en lasten	-296	-136	-	-432	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

De meerjarenbegroting van de ODMH bevat voor de jaren 2029 en 2030 op totaalniveau voor de baten en lasten geen financiële mutaties die een incidenteel karakter hebben. In 2027 zijn incidentele onttrekkingen aan de bestemmingsreserves Ontwikkelingen en Personeel begroot voor in totaal € 551.000. Voor € 395.000 betreft dit de dekking van de korting op de jaarprogramma's in het kader van de bezuinigingsopdracht. Voor € 100.000 betreft dit de dekking van incidentele kosten voor de I-visie en personeelskosten. De resterende € 55.000 dekken de kosten die we verwachten te maken

voor de Kaderrichtlijn Water (KRW). In 2027 hebben we ook incidentele opbrengsten in de contractuele opbrengsten. Dit betreft 300 uur voor de gemeente Krimpenerwaard voor klimaatadaptatie.

In 2028 bedraagt de incidentele onttrekking aan de bestemmingsreserve Ontwikkeling € 25.000 als dekking voor de incidentele kosten voor de I-visie.

3.6 Structureel begrotingssaldo

Het structurele begrotingssaldo van de ODMH ziet er voor de jaren 2027 tot en met 2030 als volgt uit:

Presentatie van het structurele begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Saldo van baten en lasten	592	66	40	40
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-592	-66	-40	-40
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-432	-	-	-
Structureel begrotingssaldo	-432	-	-	-

Het totale structurele begrotingssaldo van de ODMH is in 2027 negatief. Vanaf 2028 komt de begroting meerjarig in evenwicht.

3.7 Financiële positie ODMH

3.7.1 Inleiding

Jaarlijks wordt een meerjarige financiële analyse uitgevoerd, teneinde een oordeel te kunnen vellen over de ontwikkeling van het eigen vermogen. In deze programmabegroting 2027 - 2030 is deze meerjarige financiële analyse herhaald en geactualiseerd.

3.7.2 Vermogensontwikkeling 2025 - 2030

De financiële ontwikkeling van een organisatie laat zich goed analyseren aan de hand van de ontwikkeling van het eigen vermogen (EV). De ontwikkeling van het eigen vermogen is namelijk de resultante van zowel het reguliere operationele resultaat als van de directe mutaties in de reserves, voorzieningen en andere balansposten. Van 2025 tot en met 2030 kent het eigen vermogen van de ODMH de volgende geprognosticeerde ontwikkeling:

Eigen Vermogen ODMH	2025 *	2026	2027	2028	2029	2030
Stand 1 januari	2.870	3.418	2.637	2.045	1.979	1.939
Mutatie	548	-781	-592	-66	-40	-40
Stand 31 december	3.418	2.637	2.045	1.979	1.939	1.899
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>						

* Onder voorbehoud van goedkeuring van de jaarstukken 2025 door de accountant en het algemeen bestuur.

In 2025 stijgt het eigen vermogen eenmalig, doordat delen van het positieve resultaat van dat jaar in de bestemmingsreserves Ontwikkelingen en Personeel gestort worden. Vanaf 2026 daalt het eigen vermogen vervolgens weer doordat die gelden ingezet worden als tijdelijk dekkingsmiddel in de jaren

2026 tot en met 2028 voor de bezuinigingsopdracht, voor incidentele kosten van de Kaderrichtlijn Water, de I-visie en personele kosten.

Regulier is de afname in alle jaren door het inzetten van de diverse bestemmingsreserves ter dekking van de afschrijvingslasten voor diverse investeringen.

3.73 Geprognosticeerde balans

Met het oog op een goede raming en beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans gepresenteerd. Dit betekent dat de werkelijke balans voor het jaar 2025 is opgenomen en geprognosticeerde balansen voor de jaren 2025 tot en met 2030.

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Vaste activa						
Materiële vaste activa	5.474	5.953	7.193	6.919	6.659	6.411
Totaal vaste activa	5.474	5.953	7.193	6.919	6.659	6.411
Vlottende activa						
Uitzettingen met en rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.378	9.140	9.140	9.140	9.140	9.140
Liquide middelen	507	505	505	505	505	505
Overlopende activa	1.260	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Totaal vlottende activa	11.145	10.695	10.695	10.695	10.695	10.695
Totaal activa	16.618	16.648	17.888	17.614	17.354	17.106

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Vaste passiva						
Eigen vermogen	3.738	2.637	2.045	1.979	1.939	1.899
Voorzieningen	1.762	1.556	1.316	1.257	1.129	1.180
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.111	1.877	1.634	1.384	1.125	857
Totaal vaste passiva	7.612	6.070	4.995	4.620	4.193	3.936
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	862	675	675	675	675	675
Overlopende passiva	8.143	7.815	7.815	7.815	7.815	7.815
Toe- / afname schuldpositie	0	2.088	4.403	4.504	4.671	4.680
Totaal vlottende passiva	9.006	10.578	12.893	12.994	13.161	13.170
Totaal passiva	16.618	16.648	17.888	17.614	17.354	17.106

3.74 EMU-saldo

Conform het BBV is de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De begroting van de ODMH is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de overheidsorganisatie, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)		Rekening 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c) (een nadelig saldo wordt negatief weergegeven)		868	-781	-592	-66	-40	-40
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	485	571	560	649	636	623
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	+	282	45	48	52	56	60
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	522	1.050	1.800	375	375	375
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	+	-	-	-	-	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	+	-	-	-	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	+	-	-	-	-	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	20	251	289	111	184	9
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-	-	-
11	Boekwinst bij verkoop effecten		-	-	-	-	-	-
	Berekend EMU-saldo		1.093	-1.466	-2.073	149	92	260

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeentelijke organisaties hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de afschrijvingslasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor het jaar 2027 komt uit op € 2.073.000 negatief. Het betekent dat in EMU-termen de inkomsten € 2.073.000 lager zijn dan de uitgaven.

3.75 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Op grond van artikel 20 lid 2 moet de programmabegroting de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van gelijke volume weergeven. Als gevolg van de invoering van het individueel keuzebudget (IKB) in 2017 heeft de ODMH dergelijke verplichtingen niet meer.

3.76 Financiering

De ODMH heeft een langlopende lening voor het Midden-Hollandhuis. Deze is in 2015 tezamen met het pand in 2015 overgenomen van het toenmalige ISMH. Omdat de ODMH de jaarprogramma's elk kwartaal vooruit in rekening brengt, is verdere financiering van de exploitatielasten niet noodzakelijk.

3.77 Begrotingsgrondslagen

In hoofdstuk 2.1 zijn de uitgangspunten weergegeven, die gehanteerd zijn bij het opstellen van deze begroting. Vaste grondslag voor de begroting is de Nota Planning & Control. In die nota zijn de afspraken benoemd, die de ODMH en haar deelnemers overeengekomen zijn. Voorbeelden daarvan zijn afspraken voor indexering, bezuinigingen en de wijze van afrekening. De Nota Planning & Control is in 2024 geactualiseerd. Als addendum op de Nota Planning en Control is in december 2024 door het AB een frictiekostenregeling vastgesteld.

3.78 Reserves en voorzieningen

Het verloop van de reserves en voorzieningen van de ODMH in de periode 2025 tot en met 2030 ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2025				Begroting 2026 *		
	Saldo begin dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar
Algemene reserve							
Algemene Reserve	1.400.653	50.000		1.450.653			1.450.653
Totaal Algemene Reserves	1.400.653	50.000	-	1.450.653	-	-	1.450.653
Bestemmingsreserves							
BR Informatisering/Automatisering	60.746		6.075	54.671		6.075	48.596
BR Bodemkwaliteitskaarten	36.704	11.573	6.765	41.512	11.534	6.765	46.281
BR Verbouwing	329.688		32.968	296.720		32.968	263.752
BR Digitalisering	75.000		7.500	67.500		7.500	60.000
BR Externe Veiligheid	87.307			87.307			87.307
BR Ontwikkelingen	879.713	390.000		1.269.713		664.327	605.386
BR Personeel	-	150.000		150.000		75.000	75.000
Totaal Bestemmingsreserves	1.469.159	551.573	53.308	1.967.424	11.534	792.635	1.186.323
Voorzieningen							
VZ Verlofsparen	127.305	48.587	13.266	162.627			162.627
VZ Personeel	-	751.801		751.801			751.801
VZ Onderhoud Midden-Hollandhuis	813.250	41.722	7.125	847.847	44.851	250.983	641.715
Totaal Voorzieningen	940.555	842.110	20.390	1.762.275	44.851	250.983	1.556.143
Totaal Reserves en Voorzieningen	3.810.367	1.443.683	73.698	5.180.352	56.385	1.043.618	4.193.119

Omschrijving	Begroting 2027			Begroting 2028		
	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar
Algemene reserve						
Algemene Reserve			1.450.653			1.450.653
Totaal Algemene Reserves	-	-	1.450.653	-	-	1.450.653
Bestemmingsreserves						
BR Informatisering/Automatisering		6.075	42.521		6.075	36.446
BR Bodemkwaliteitskaarten	12.013	6.765	51.529	12.512	6.765	57.276
BR Verbouwing		32.968	230.784		32.968	197.816
BR Digitalisering		7.500	52.500		7.500	45.000
BR Externe Veiligheid			87.307			87.307
BR Ontwikkelingen		475.796	129.590		25.000	104.590
BR Personeel		75.000	-			-
Totaal Bestemmingsreserves	12.013	604.104	594.232	12.512	78.308	528.436
Voorzieningen						
VZ Verlofsparen			162.627			162.627
VZ Personeel			751.801			751.801
VZ Onderhoud Midden-Hollandhuis	48.215	288.791	401.139	51.831	110.774	342.196
Totaal Voorzieningen	48.215	288.791	1.315.567	51.831	110.774	1.256.624
Totaal Reserves en Voorzieningen	60.228	892.895	3.360.452	64.343	189.082	3.235.713

Omschrijving	Begroting 2029			Begroting 2030		
	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar
Algemene reserve						
Algemene Reserve			1.450.653			1.450.653
Totaal Algemene Reserves	-	-	1.450.653	-	-	1.450.653
Bestemmingsreserves						
BR Informatisering/Automatisering		6.075	30.371		6.075	24.296
BR Bodemkwaliteitskaarten	13.031	6.765	63.542	13.572	6.765	70.348
BR Verbouwing		32.968	164.848		32.968	131.880
BR Digitalisering		7.500	37.500		7.500	30.000
BR Externe Veiligheid			87.307			87.307
BR Ontwikkelingen			104.590			104.590
BR Personeel			-			-
Totaal Bestemmingsreserves	13.031	53.308	488.158	13.572	53.308	448.422
Voorzieningen						
VZ Verlofsparen			162.627			162.627
VZ Personeel			751.801			751.801
VZ Onderhoud Midden-Hollandhuis	55.718	183.706	214.209	59.897	8.525	265.581
Totaal Voorzieningen	55.718	183.706	1.128.636	59.897	8.525	1.180.009
Totaal Reserves en Voorzieningen	68.749	237.014	3.067.448	73.469	61.833	3.079.084

* De mutaties van het jaar 2026 zijn aangepast aan de huidige inzichten.

3.79 Investerings 2027 – 2030

Voor de jaren 2027 tot en met 2030 zijn investeringen geraamd op het gebied van automatisering, apparatuur en huisvesting. Deze betreffen vervangingsinvesteringen voor apparatuur en automatisering. Voor huisvesting betreft het de herinrichting, groot onderhoud en verduurzaming van het Midden-Hollandhuis. Dit project start in 2026 en zal doorlopen in 2027 en mogelijk ook 2028. Hoe de kosten over de jaren heen verdeeld worden is nu nog lastig in te schatten. Ook de inzet van de door de ODMH ontvangen DUMAVA-subsidie heeft daar invloed op, evenals de inzet van beschikbare middelen in de voorziening voor het meerjaren-onderhoud. Onderstaand overzicht gaat vooralsnog uit van afronding in 2027. In de komende managementrapportages (2026 en 2027) zal de status van de verbouwing uitgebreid toegelicht worden en zullen de budgetten waar nodig verschoven worden.

Investerings	2027	2028	2029	2030
Automatisering	250.000	250.000	250.000	250.000
Apparatuur milieu	50.000	50.000	50.000	50.000
Huisvesting / meubilair	1.500.000	75.000	75.000	75.000
Totaal	1.800.000	375.000	375.000	375.000

4 Programma milieu

4.1 Wat willen we bereiken?

De ODMH draagt bij aan een **veilige, duurzame en gezonde** leefomgeving. Dit doen we door milieutaken in de hele regio en bouw- en woningtoezichttaken in een deel ervan uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland. De ODMH houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties en badinrichtingen in de gehele provincie Zuid-Holland.

De taken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieu- en bouwregels. Een goed functionerend VTH-stelsel is belangrijk om milieuschade te voorkomen en voor een goede fysieke leefomgeving. De ruimtelijke schaarste neemt toe in Nederland, dit vraagt om integraliteit van beleidskeuzes. De ODMH is hierbij een belangrijke kennispartner voor zijn deelnemers. We voeren (advies)taken uit ten aanzien van bodem en ondergrond, archeologie, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, ecologie en natuur- en duurzaamheidseducatie. We adviseren onze deelnemers bij de ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert ook over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen.

Bij de uitvoering van deze taken streven wij ernaar een professionele, betrouwbare en vertrouwde organisatie te zijn.

4.2 Wat gaan we daarvoor doen?

De programmabegroting van de ODMH is gebaseerd op een inschatting van het aantal uur dat wij leveren aan de opdrachtgevers. Deze inschatting maken we door het te verwachten aantal producten per opdrachtgever (gemeente/provincie) te vermenigvuldigen met het kental. Daar waar we geen kental hanteren, maken we een inschatting op urenbasis (maatwerk). De realisatie rapporteren we tweemaandelijks aan onze opdrachtgevers. De algemene taken van de ODMH bundelen we in een regionaal budget en verdelen we op basis van een passende verdeelsleutel (meestal inwonertal). De algemene taken zijn juridische en beleidsondersteuning, klachtenbehandeling, milieu-/dronevluchten, onderhoud en beheer van het MBA-registratiebestand, (geografisch) databasebeheer, energiebesparing gebouwde omgeving, gebiedsgerichte controles en helpdesk.

In paragraaf 2.3 *Bestuurlijke ontwikkelingen* benoemen we de onderwerpen die regionaal extra aandacht vragen in 2027 (en verder).

Omgevingsvergunningen

Het team vergunningverlening Bedrijven van de ODMH behandelt aanvragen en neemt zelf initiatief tot ambtshalve actualisering of intrekking van vergunningen als dat nodig is. Een omgevingsvergunning milieu heeft als doel om (economische) activiteiten te laten uitvoeren op een manier die milieuhygiënisch verantwoord is, die overlast voor omwonenden beperkt. Vergunningen voor vergelijkbare activiteiten worden op vergelijkbare wijze verleend, zodat sprake is van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor de ondernemers. Hierbij werken wij met een standaard voorschriftenpakket waarbij maatwerk tot de mogelijkheden behoort. De wettelijke procedure die wordt doorlopen, geeft omwonenden de gelegenheid inspraak uit te oefenen en tijdig kennis te nemen van de inhoud van de vergunning.

Het bevoegd gezag kan leges heffen over milieubelastende activiteiten. De inning van de leges is een verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente. Wel levert de ODMH de benodigde informatie voor de legesinning.

Toezicht en handhaving

De ODMH controleert namens de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland of bedrijven en andere partijen binnen de regio zich houden aan de (milieu-)wet- en regelgeving. We doen dat aan de hand van de geldende regelgeving en op basis van de gestelde doelen en prioriteiten in de Nota VTHA en de jaarprogramma's.

Fysieke controles, administratief toezicht, ketentoezicht

Tijdens de fysieke controles houden we toezicht op de impact van milieubelastende activiteiten. We letten op de aanwezigheid, het gebruik en de emissie van gevaarlijke stoffen en kunnen gevaarlijke en of hinderlijke situaties worden onderkend en zo nodig verkleind. Ook zien we toe op de vereiste voorzieningen waarmee overlast van geur, stof en geluid voor omwonenden wordt voorkomen of beperkt.

De ODMH maakt bij fysieke controles onderscheid tussen preventieve controles, aspectcontroles en controles naar aanleiding van klachten en meldingen. Hierbij passen wij de risicomethodiek toe zoals omschreven in onze nota VTHA.

Naast de fysieke controles houdt de ODMH ook administratief toezicht. Dan onderzoeken we de juistheid en betrouwbaarheid van de door bedrijven beschikbaar gestelde informatie. Ook omdat circulariteit meer en meer onderdeel wordt van de VTH-werkzaamheden neemt ketentoezicht toe. Bij beide vormen van toezicht werken we samen met andere handhavingpartners. Samen met de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten werken we in een pool voor administratief en ketentoezicht.

Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving

Wanneer er sprake is van een overtreding zetten we een optimale mix van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten in om de overtreding ongedaan te maken. De basis hiervoor is de landelijke handavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO). De ernst van de overtreding (milieu, veiligheid, gezondheid) en het gedrag van de overtreder (proactief, onverschillig, calculerend bewust, structureel negatief) zijn bepalend voor de te kiezen instrumentaria.

De ODMH heeft boa's (bijzondere opsporingsambtenaren) in dienst. Ook hebben de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten een gezamenlijke boa-pool gevormd. Boa's zetten wij in op diepgaande strafrechtelijke onderzoeken op het gebied van milieuwetgeving. Daarnaast zetten wij boa's in voor de 'bestuurlijke strafbeschikking'.

Badinrichtingen en zwembaden

Namens Gedeputeerde Staten is de ODMH gemandateerd voor het toezicht en de handhaving op het bieden van gelegenheid tot zwemmen en baden (Besluit activiteiten leefomgeving hoofdstuk 15). De ODMH voert deze taak op het grondgebied van de hele provincie Zuid-Holland uit. Dit betekent dat wij jaarlijks de bad- en zweminrichtingen in Zuid-Holland controleren op hygiëne en veiligheid. We houden toezicht op de zwembaden en de oppervlaktewaterlocaties.

De waterkwaliteit bewaken we aan de hand van monsters die de waterkwaliteitsbeheerders nemen en laten analyseren. De ODMH ontvangt de analyseresultaten en maakt de kwaliteit bekend via www.zwemwater.nl en de zwemwatertelefoon. Als de kwaliteit niet in orde is, volgt een waarschuwing, een negatief zwemadvies of, in ernstige gevallen, een zwemverbod.

Duurzaamheid

De ODMH ondersteunt bij de uitvoering van duurzaamheidsprogramma's van zijn opdrachtgevers. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het begeleiden van de energie- en de warmtetransitie. Ook stimuleert en controleert de ODMH bedrijven om bedrijfsgebouwen en –processen te verduurzamen. Nederland wil in 2030 50% minder primaire grondstoffen gebruiken en in 2050 volledig circulair zijn. De Zuid-Hollandse omgevingsdiensten werken samen om Circulaire Economie een goede plek in de uitvoering te geven en samen kennis op te bouwen en werkwijzen te ontwikkelen.

We lopen tegen de grenzen aan van het water- en bodemsysteem. Met de beleidslijn 'water en bodem sturend' wil het rijk dat we hiermee rekening houden in de ruimtelijke ordening. Gemeenten en de regio bereiden zich voor op klimaatveranderingen: klimaatadaptatie. De ODMH heeft kennis en expertise in huis om hierbij te ondersteunen. In het verlengde van duurzaamheid werkt de ODMH ook aan natuur- en duurzaamheidseducatie. Hiervoor zetten wij het regionale Centrum voor Natuur- en Duurzaamheidseducatie De Zwanebloem in.

Specialistische taken

De ODMH voert alle milieutaken uit inclusief in- en externe advisering op het gebied van bodem en ondergrond, geluid, lucht, ecologie, externe veiligheid en andere aspecten uit de fysieke leefomgeving.

Bodem en Archeologie

De ODMH ondersteunt en adviseert bij besluitvorming van wettelijke taken en bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Zo zorgen we dat er niet gebouwd wordt op ernstig verontreinigde grond, houden toezicht op het verantwoord toepassen van grond, stimuleren we hergebruik van grond en beschermen we archeologische waarden. Ook kan bodemonderzoek via de ODMH worden uitgevoerd. Daarnaast worden onze opdrachtgevers geïnformeerd over wijzigingen in de bodemregelgeving en geadviseerd hoe hiermee om kan worden gegaan.

Geluid en Lucht

De meeste klachten die jaarlijks binnenkomen bij de ODMH hebben betrekking op geluid en lucht. Om die hoeveelheid klachten te verminderen en waar mogelijk te voorkomen voert de ODMH, bij voorkeur in een zo vroeg mogelijk stadium, bedrijfscontroles en metingen uit. Daarnaast adviseren wij op deze milieuthema's bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij het verlenen van omgevingsvergunningen en evenementenvergunningen. De ODMH ondersteunt zijn opdrachtgevers in de breedte. Bijvoorbeeld ondersteuning bij de uitvoering van de doelen uit het Schone Lucht Akkoord. Geluid en luchtkwaliteit zijn prioritaire onderwerpen in de Nota VTHA 2027-2030.

Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM), Ecologie en Externe veiligheid

Het cluster ROM adviseert en ondersteunt op milieugebied bij ruimtelijke plannen in de regio Midden-Holland. In een zo vroeg mogelijk stadium brengt de ODMH de benodigde randvoorwaarden in kaart om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Gezien dat ruimte steeds schaarser wordt, is dit meer en meer relevant. Ook hebben we aandacht voor kansen om de kwaliteit van de leefomgeving te verhogen.

De ecologen van de ODMH waarborgen de ecologische inbreng in de ruimtelijke planvorming en ondersteunen de omgevingsvergunningverleners bij het uitvoeren van hun taak. Ook ondersteunen zij bij natuur- en biodiversiteitsvraagstukken van onze opdrachtgevers.

Bij externe veiligheid worden de plaatselijke risico's voor de omgeving tijdens de verschillende productiefases van gevaarlijke stoffen (produceren, behandelen of vervoer) in kaart gebracht. We objectiveren de risico's en de adviezen worden meegenomen in het planvormingsproces.

4.3 Wat gaat het kosten?

Het begrotingstotaal van het programma milieu bedraagt € 13.563.711. De complete begroting voor het jaar 2027 ziet er als volgt uit:

Programmabegroting 2027 Milieu			
Baten		Lasten	
Contractuele bijdragen	-17.045.703	Personeelskosten	10.403.981
Overige bijdragen	-96.851	Apparaatskosten	455.559
Projectbaten	-2.520.518	Directe productkosten	171.640
Onttrekking reserves	-315.218	Projectlasten	2.520.518
		Financieringslasten	-
		Dotatie reserves	12.013
Totaal baten	-19.978.290	Totaal lasten	13.563.711
Saldo van baten en lasten			-6.414.579

Voor de gemeentelijke en provinciale bijdragen voor het programma milieu wordt verwezen naar bijlagen 1 en 2.

5 Programma bouw- en woningtoezicht

De ODMH voert naast de milieutaken, ook taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht en ruimtelijke ordening (BWT-taken) uit voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas en de provincie Zuid-Holland. De afdeling Bouw- en woningtoezicht bestaat uit drie teams (team Juridische Zaken, team Toezicht en Handhaving en team Vergunningverlening).

5.1 Wat willen we bereiken?

De ODMH draagt bij aan een **veilige, duurzame en gezonde** leefomgeving. De afdeling BWT van de ODMH ziet namens de opdrachtgevers toe op de veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Wij doen dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening.

De ODMH voert de taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht voor vier gemeenten uit. Door de overdracht van de BWT-taken van gemeenten aan de ODMH wordt een betere dienstverlening aan ondernemers en inwoners mogelijk. De bundeling van kennis en taken leidt bovendien tot meer specialisme en minder kwetsbaarheid in de dienstverlening. De kwaliteit verbetert ook door een meer eenduidige wijze van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de regio.

5.2 Wat gaan we daarvoor doen?

De programmabegroting van de ODMH is gebaseerd op een inschatting van het aantal uur dat wij zullen leveren aan de opdrachtgevers. Deze inschatting maken we door het te verwachten aantal producten per opdrachtgever (gemeente/provincie) te vermenigvuldigen met het kental.

Voor producten die vanwege hun aard of omvang niet geschikt zijn om op grond van een kental af te rekenen, zoals het voeren van vooroverleg op grond van conceptaanvraag en het afhandelen van principeverzoeken tot vaststelling van de vergunbaarheid, maken we een inschatting van het benodigde aantal uur per jaar. Na afronding van het product volgt een nacalculatie op het daadwerkelijk gemaakte aantal uren. Dit geldt ook voor het product 'Minnelijk traject bij handhavingszaken en bezwaarprocedures inclusief mediation'.

Ook kunnen we op offertebasis aparte afspraken maken met de opdrachtgever (maatwerk). Deze maatwerkproducten rekenen we na afronding af op basis van de daadwerkelijk gemaakte uren. De algemene taken bundelen we in een regionaal budget en verdelen we op basis van de verdeelsleutel inwoneraantal. De regionale uren bestaan uit het organisatorisch inrichten en operationeel hebben van een klantencontactcentrum voor de gemeenten (frontoffice), het delen van gebiedskennis of datamanagement en het up-to-date houden van modellen.

In paragraaf 2.3 *Bestuurlijke ontwikkelingen* benoemen we de onderwerpen die regionaal extra aandacht vragen in 2027 (en verder).

Omgevingsvergunningverlening

Voor de vier gemeenten die hun BWT-taken hebben overgedragen aan de ODMH handelen wij de aanvragen en het toezicht op de vergunning ingevolge de Omgevingswet af. Een omgevingsvergunning kan op meerdere activiteiten betrekking hebben zoals bouwen, slopen, kappen, reclame, aanleg, inritten en brandveilig gebruik.

Leges

De inning van de leges is en blijft een verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente. Wel levert de ODMH de benodigde informatie voor de legesinning, zoals NAW-gegevens, de opgegeven bouwkosten en de hoogte van de op te leggen legesaanslag. Ook kan de ODMH, als daar behoefte aan is, adviseren bij bezwaarprocedures.

Toezicht en handhaving

Toezicht

Op grond van beleidsplannen en uitvoeringsplannen (Nota VTHA) wordt, aan de hand van de gemeentelijke criteria, bepaald welk toezichtniveau noodzakelijk is per verleende omgevingsvergunning of activiteit. Vervolgens voeren we op basis van het vastgestelde toezichtniveau één of meerdere controles uit en stellen we een rapportage op van deze controles.

Handhaving

Naast toezicht voert de ODMH ook de handhaving uit. Handhaving is er op gericht illegale situaties te beëindigen. Het omvat onder meer het versturen van een waarschuwing of een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom of bestuursdwang, en het stilleggen van werkzaamheden. De ODMH beschikt hiervoor over handhavingsjuristen, Boa's (bijzondere opsporingsambtenaren), inspecteurs en toezichthouders.

Juridische aspecten en diverse

Naast het behandelen van de aanvragen voor omgevingsvergunningen en uitvoeren van het toezicht en handhaving, voert de ODMH ook andere Omgevingswet-gerelateerde werkzaamheden uit die samenhangen met BWT-activiteiten. Het gaat onder meer om:

- informatieverstrekking over procedures en criteria;
- bouwplantoetsing inclusief het geven van juridisch advies bij omgevingsplanwijzigingen;
- advies over het restaureren of verbouwen van monumenten;
- (coördinatie van) de toetsing van constructieberekeningen en –tekeningen;
- het opstellen van rapportages en brieven ten aanzien van de constatering bij toezichtbezoeken;
- het opsporen van illegale Omgevingswet-gerelateerde activiteiten en het rapporteren hier over;
- advisering t.a.v. asbesthandhaving, het beoordelen van asbestinventarisatierapporten en het begeleiden van asbestonderzoeken;
- bezwaar- en beroepschriften en overige juridische procedures die verband houden met de BWT-taken (het opstellen van verweerschriften, om de vertegenwoordiging tijdens hoorzittingen in bezwaar- en beroepzaken en om het opstellen van besluiten op bezwaar);
- afhandeling van verzoeken om planschade voor de gemeente Gouda
- Afhandeling van Woo-verzoeken.

Ook beschikt de ODMH over een wachtdienst die bouwgerelateerde voorvallen afhandelt. In het kader van de rampenbestrijding bemensen we onder meer de teams Bouwbeheer en Milieubeheer.

Waar nodig voeren onze medewerkers het overleg met betrokken partijen zoals gemeenten, welstands- en monumentencommissies, de regionale brandweer en de waterschappen ten behoeve van bovenstaande werkzaamheden en taken.

5.3 Wat gaat het kosten?

Het begrotingstotaal van het programma bouw- en woningtoezicht bedraagt € 6.970.344. De complete begroting voor het jaar 2027 ziet er als volgt uit:

Programmabegroting 2027 BWT			
Baten		Lasten	
Contractuele bijdragen	-8.902.943	Personeelskosten	6.685.605
Overige bijdragen	-30.000	Apparaatskosten	217.599
Projectbaten	-47.263	Directe productkosten	19.877
Onttrekking reserves	-135.578	Projectlasten	47.263
		Financieringslasten	-
		Dotatie reserves	-
Totaal baten	-9.115.784	Totaal lasten	6.970.344
Saldo van baten en lasten			-2.145.441

Voor de gemeentelijke en provinciale bijdragen voor het programma BWT wordt verwezen naar bijlagen 1 en 2.

6 Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

6.1 Overhead

Het BBV schrijft voor dat de overhead apart gepresenteerd wordt. De inhoudelijke programma's milieu en bouw- en woningtoezicht bevatten geen kosten en opbrengsten van overhead meer.

In het vernieuwde BBV wordt overhead gedefinieerd als 'Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch). Projectleiding valt hier buiten. Het betreft alle hiërarchische leidinggevenden in het primair proces. Zij hebben een personele verantwoordelijkheid waaronder het voeren van functioneringsgesprekken. Niet: projectleiding en coördinatoren.
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en specialisten, planning & control, financiële verantwoording, administratieve organisatie, risicomanagement, (EDP) auditing, interne kwaliteitszorg, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. Human Resource (HR). Het betreft salarisadministratie, HRM-advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, mobiliteitscentrum, coaching, leren en ontwikkelen, bedrijfsmaatschappelijk werk, ARBO, recruitment, arbeidsvoorwaarden, HR-control. Het is exclusief opleidingen, welke door HR gegeven worden en gericht zijn op de directe uitvoeringspraktijk.
4. Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC). Het gaat om zowel interne als externe communicatie. Niet: projectcommunicatie en medewerkers die bij een projectbureau werken.
6. Juridische zaken. Het betreft juridische medewerkers die op de bedrijfsvoering afdeling werken of belast zijn met een bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. Niet: afhandeling van bezwaar- en beroepschriften. Niet: juristen die primaire taken verrichten (bijvoorbeeld vergunningverlening).
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning. Het betreft bestuursadviseurs en bestuursondersteuner, zijnde de ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Niet: raadsgriffie (behoort tot facilitering bestuursorganen, taakveld 0.1).
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT). Het betreft medewerkers informatisering en automatisering, systeem-en netwerkbeheer, werkplekondersteuning, helpdesk, ontwikkeling ICT projectmanagement, technisch applicatiebeheer en functioneel applicatiebeheer dat door bedrijfsvoering medewerkers wordt gedaan (het is exclusief functioneel beheer ten behoeve van primaire proces systemen).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting. Het is inclusief receptie, beveiliging en catering en gebouwenbeheerders.
10. DIV. Het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise-ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en –aansluitingen op e-depot, DMS inrichten en beheren, zich bezighouden met postregistratie en e-depot, archiefonderzoeken en coördineren (niet zijnde leidinggevende), fysieke en digitale documenten verwerken, vernietigen en overbrengen en fysiek en digitaal archief opbouwen en beheren.

11. Managementondersteuning primair proces. Het betreft secretariaten, office management en management assistentie in het primair proces.

Bovenstaande indeling kan teruggebracht worden tot de volgende uitgangspunten als men naar de gehele organisatie kijkt.

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijvoorbeeld uitbesteding salarisadministratie).
- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Specifiek voor de ODMH kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- De afdeling Informatisering en Dienstverlening wordt toegerekend aan de overhead met uitzondering van het onderdeel Functioneel en Gegevensbeheer, welke de systemen van het primair proces in beheer heeft.
- De huisvestingslasten zijn overhead met uitzondering van de kosten die gemaakt worden voor de Zwanebloem.
- Alle loonkosten van MT-leden en teamleiders van de afdelingen Expertise, Bedrijven en BWT behoren tot de overhead.
- Alle loonkosten van de bedrijfskundige en communicatiemedewerkers behoren tot de overhead.
- De juristen op het gebied van milieu en BWT behoren tot het primair proces. Juristen op het gebied van bedrijfsvoering en bestuursondersteuning behoren tot de overhead.
- Beleidsadvisering op het gebied van milieu en BWT behoort tot het primair proces.

6.2 Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Wet Modernisering Vennootschapsbelastingplicht Overheidsondernemingen in werking getreden. Ondersteund door een fiscalist van Deloitte heeft de ODMH onderzocht welke gevolgen deze wet heeft voor de dienst. Geconcludeerd is dat de ODMH aangemerkt wordt als ondernemer in de zin van de wet voor een beperkt aantal van haar aanvullende taken. Niet voor de primaire taken voor milieu en BWT. Omdat op deze aanvullende taken geen winst behaald wordt, is de ODMH volledig vrijgesteld van aangifte én van de administratieve rompslomp die daarbij komt kijken. Om ook in de toekomst gevrijwaard te blijven van aangifte, moet de ODMH deze en eventuele nieuwe taken blijven monitoren.

6.3 Onvoorzien

De ODMH heeft net als voorgaande jaren geen post onvoorzien opgenomen in haar begroting.

6.4 Wat gaat het kosten?

Het begrotingstotaal van de overhead bedraagt € 9.566.167. De complete begroting voor het jaar 2027 ziet er als volgt uit:

Programmabegroting 2027 Overhead			
Baten		Lasten	
Contractuele bijdragen	-	Personeelskosten	6.697.163
Overige bijdragen	-652.841	Apparaatskosten	2.810.374
Financieringsbaten	-200.000	Directe productkosten	-
Onttrekking reserves	-153.308	Projectlasten	-
		Financieringslasten	58.631
		Dotatie reserves	-
Totaal baten	-1.006.149	Totaal lasten	9.566.167
Saldo van baten en lasten			8.560.020

7 Paragrafen

Artikel 26 van het BBV schrijft de volgende paragrafen voor.

7.1 Lokale heffingen

De paragraaf betreffende de lokale heffingen is voor het ODMH niet van toepassing.

7.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen moet omvatten:

- a. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het ODMH beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. Een inventarisatie van de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Hierbij dient bijvoorbeeld te worden gedacht aan risico's in het kader van organisatieontwikkelingen, rechtmatigheid, garantieverplichtingen, voldoen aan formele voorschriften met betrekking tot de uitvoering van regelingen door het ODMH;
- c. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als "De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie."

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin de ODMH in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid gewijzigd dient te worden. Het vermogen om het beleid door te zetten is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn geen algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen. Iedere gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt en die niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en ook niet financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen. De omvangbepaling van het weerstandsvermogen vindt plaats op basis van een risico-inventarisatie. Jaarlijks wordt deze risico-inventarisatie geactualiseerd.

Weerstandscapaciteit

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke "resterende" risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met "resterende" risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende "in control" zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

Wanneer een risico zich voordoet, welke niet kan worden opgevangen in de reguliere exploitatie, zal in eerste instantie een beroep gedaan worden op de weerstandscapaciteit.

Tot de aanwezige weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend (in volgorde van aanspreken bij het voordoen van een risico):

1. Algemene reserve
2. Verhoging jaarlijkse bijdrage
3. Verzilveren eventuele stille reserves

De hoogte van de weerstandscapaciteit op basis van de geprognoseerde standen is als volgt:

Algemene reserve: € 1.450.653 (geprognoseerde stand per begin 2026)

De algemene reserve bestaat uit de componenten van het eigen vermogen waaraan het algemeen bestuur geen 'bepaalde' bestemming heeft gegeven. De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het dienen als een buffer voor financiële tegenvallers. Het exploitatieresultaat van de jaarrekening (zowel voordelig als nadelig) komt in principe ten gunste respectievelijk ten laste van de algemene reserve en bepaalt dus in beginsel de werkelijke hoogte van de algemene reserve.

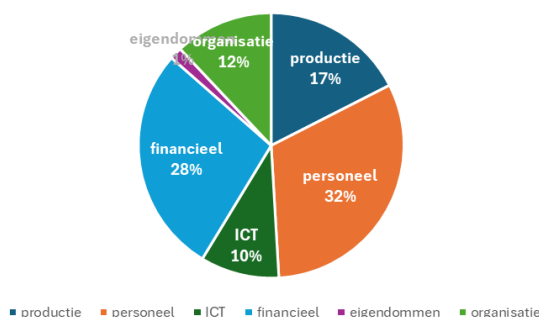
Risico-inventarisatie

Om aan te sluiten bij algemeen aanvaarde grondslagen hanteert de ODMH sinds 2017 NARIS, de methodiek van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR). De eerste uitkomsten van de risicoanalyse zijn meegenomen in de Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement 2018. Deze nota is vastgesteld op 21 juni 2018. De nota zal in 2026 geactualiseerd worden. Inmiddels hebben we NARIS vervangen door NARIS Next, de verbeterde software van het NAR. De migratie naar NARIS Next is eind 2025/begin 2026 uitgevoerd. Deze is gepaard gegaan met een uitgebreide actualisatie van de risicoanalyse.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering (kans & financiële impact) is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Daarbij is extra aandacht besteed aan de gemeentelijk bezuinigingsopdracht vanaf 2026, de verdere ontwikkeling van de technologie (waaronder cybersecurity en toepassing AI), het voldoen aan relevante wet- en regelgeving en de robuustheid van de ODMH.

Bij de uitgevoerde actualisatie van de risico-inventarisatie zijn 27 risico's vastgesteld. De risico's liggen vooral op personeel, financieel en productievlak.

Verdeling weerstand naar categorie

Het risicobedrag is afgenomen ten opzichte van 2025. Ook het gewenste weerstandsvermogen is daarom afgenomen ten opzichte van vorig jaar.

De in NARIS uitgevoerde risicosimulatie op basis van de geactualiseerde inventarisatie levert de volgende tabel met de bij de zekerheidspercentages behorende bedragen voor het benodigde weerstandvermogen op:

Zekerheidspercentage	Bedrag
25%	€ 507.601
50%	€ 774.260
75%	€ 1.094.479
80%	€ 1.181.408
85%	€ 1.289.684
90%	€ 1.427.279
95%	€ 1.643.088
98%	€ 1.889.664
99%	€ 2.068.083
100%	€ 3.441.145

Uitgaande van het door het NAR geadviseerde zekerheidspercentage van 90% voor het totaal aan risico's wordt het gewenste weerstandvermogen (streefhoogte van de algemene reserve) op basis van deze risico-inventarisatie bepaald op € 1.427.279.

Het streefsaldo van het weerstandvermogen bedraagt dus € 1.427.279. Als het algemeen bestuur instemt met het voorstel voor de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2025 zal de aanwezige weerstandscapaciteit per 1 januari 2026 € 1.450.653 bedragen. Geconcludeerd kan worden dat de berekende aanwezige weerstandscapaciteit dan 101,6% (ratio van 1,02) van het gewenste weerstandvermogen bedraagt.

Met een ratio van 1,02 valt de ODMH in de categorie 'voldoende'. In het kader van het IBP VTH gelden geldt als minimale robuustheidseis een ratio van 0,8. Hier voldoet de ODMH ruimschoots aan.

Ratio	Betekenis
>2.0	uitstekend
1.4-2.0	ruim voldoende
1.0-1.4	voldoende
0.8-1.0	matig
0.6-0.8	onvoldoende

Kengetallen

Op grond van een ministeriële regeling moeten de volgende financiële kengetallen weergegeven worden.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
netto schuldquote	0,0%	6,4%	5,1%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,0%	6,4%	5,1%
solvabiliteitsratio	22,5%	22,2%	15,7%
structurele exploitatieruimte	2,8%	-1,2%	-1,7%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
netto schuldquote	4,2%	3,2%	2,3%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	4,2%	3,2%	2,3%
solvabiliteitsratio	15,5%	15,5%	15,5%
structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Normaliter ligt de netto schuldquote tussen 0% en 90%. Pas bij 100% wordt de kritische norm bereikt. De ODMH voldoet dus ruim aan de norm. Het corrigeren voor alle verstrekte leningen wijzigt de netto schuldquote niet. De ODMH verstrekt immers geen leningen.

Solvabiliteit gaat over de vraag of een organisatie in staat is om aan alle financiële verplichtingen te voldoen. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm. De solvabiliteit van de ODMH zakt daar door de verduurzaming en de herinrichting van het pand iets onder.

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een organisatie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Uit de resultaten blijkt dat de structurele lasten in de jaren 2026 en 2027 hoger zijn dan de baten. In die jaren wordt dat gecompenseerd door onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Vanaf 2028 zijn de structurele baten en lasten weer gelijk.

De kengetallen voor de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op de ODMH.

7.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf moet inzicht gegeven worden in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij ook om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanung voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid ter zake.

Sinds begin 2015 is het Midden-Hollandhuis eigendom van de ODMH. Voor het meerjaren onderhoud is een voorziening beschikbaar, die gebaseerd is op het meerjaren onderhoudsplan. In het begin van 2025 is het meerjaren onderhoudsplan van het Midden-Hollandhuis geactualiseerd. Op basis van dit geactualiseerde onderhoudsplan is met ingang van 2024 de dotatie aan de voorziening voor het onderhoud naar beneden bijgesteld met circa € 68.000. Dit voordeel kan ingezet worden voor de dekking van de afschrijvingslasten, die voortvloeien uit de investeringen, die de ODMH de komende jaren moet gaan plegen voor de verduurzaming en herinrichting van het Midden-Hollandhuis. Zoals verder is beschreven in hoofdstuk 2.2.1.

7.4 Financiering

In deze paragraaf dient de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille te worden opgenomen. In de vergadering van het algemeen bestuur van de ODMH van 14 maart 2019 is het actuele Treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut wordt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten,

doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk.

Jaarlijks wordt zowel in de begroting als in de jaarrekening een treasuryparagraaf opgenomen. In deze paragraaf worden de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van de treasury vastgelegd.

In het kort wordt de huidige situatie weergegeven met betrekking tot een aantal aandachtspunten:

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het totaal van de (primitieve) begroting van € 30,1 miljoen, ofwel bijna € 2,47 miljoen.

De confrontatie van de kasgeldlimiet aan de netto vlottende schuld vindt per kwartaal plaats.

Geldstromenbeheer

De kosten van het geldstromenbeheer hebben wij beperkt door gebruik te maken van het “pakket geïntegreerde dienstverlening” van de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG). Het betalingsverkeer is zoveel mogelijk uitgevoerd door de BNG. Vanaf december 2013 heeft de overheid het schatkistbankieren voor o.a. de gemeenschappelijke regelingen verplicht gesteld.

De ODMH bezit geen aandelen en financiële derivaten.

Renterisicobeheer

Bij het aantrekken van langlopende financiering stelt de wet Fido een norm waaraan het renterisico van de langlopende opgenomen leningen als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als de renterisiconorm en bedraagt 20% van het begrotingstotaal. De aflossingen en renteherzieningen van de bestaande leningenportefeuille mogen jaarlijks deze norm niet overschrijden. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal van € 30,1 miljoen ofwel € 6,0 miljoen.

De toetsing van het renterisico aan de norm laat zien dat de ODMH binnen de norm blijft. De berekening van deze toetsing is als volgt:

Renterisico's

Renteherzieningen 2027	-
Aflossingen 2027	242
Renterisico 2027	242

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal 2027	30.100
Percentage conform regeling	20%
Renterisiconorm 2027	6.020

Toetsing renterisico aan norm

Renterisico	242
Renterisiconorm	6.020
Onderschrijding	5.778

Financiering

Tegelijk met het pand heeft de ODMH de bijbehorende geldlening van het ISMH overgenomen. Op 1 januari 2026 bedraagt deze geldlening € 1.876.610. De lening is annuïtair en het rentepercentage bedraagt sinds 1 juli 2024 3,34% met een rentevastperiode van 10 jaar. De geldlening eindigt na die 10 jaar op 30 juni 2033.

Omdat de ODMH de jaarprogramma's elk kwartaal vooruit in rekening brengt, is verdere financiering van de exploitatielasten niet noodzakelijk.

Renteschema

Het vernieuwde BBV stimuleert een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente (harmonisering) en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de overheden met rente zijn omgegaan (transparantie). Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt uitgegaan van de (verwachte) werkelijke rentelasten.

Renteschema	Bedrag
Externe lasten over de korte en lange financiering	58.631
Externe baten	-200.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-141.369
Aan projectfinanciering toe te rekenen rente	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-141.369

De ODMH betaalt alleen rente over haar geldlening voor het pand en rekent deze toe aan het taakveld 0.5 Treasury. Het renteresultaat is nihil. In onderstaand schema is de toerekening aan het pand omschreven als projectfinanciering.

7.5 Bedrijfsvoering

De afdelingen Concernstaf, Mens & Organisatie en Informatie & Dienstverlening leveren diensten aan de overige afdelingen van de ODMH. Ook worden diensten aan HECHT (GGD), Regio Midden-Holland en het Streekarchief geleverd. Dit gebeurt op basis van dienstverleningsovereenkomsten met genoemde organisaties.

De hierboven genoemde afdelingen ondersteunen de uitvoering van het programma. Het welslagen van het programma is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te geven in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Hierbij gaat het om de volgende onderwerpen:

Human Resources (HR):

In 2025 heeft HR een adviserende rol gehad in het doorontwikkelen van de organisatie. Er is voor gekozen om op basis van de interne en externe ontwikkelingen de afdelingsbedrijfsvoering herin te richten naar de drie pijlers voor een toekomstbestendige organisatie:

- 1) Rechtmatigheid

- 2) Data en informatie(beveiliging)
- 3) Mensen

Ad 1. Wij hebben een afdeling Concernstaf zo ingericht om enerzijds de rechtmatigheid van handelen van de ODMH verder te borgen en anderzijds goede strategische advisering en organisatiebreed beleid op te stellen om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen en trends.

Ad 2. De afdeling Informatievoorziening & Dienstverlening is toegevoegd aan de organisatie daar de ontwikkelingen op dit gebied om extra aandacht en kennis vragen. De digitalisering neemt steeds meer toe in onze verschillende vakgebieden. Daarnaast het datagedreven werken en de hoeveelheid data die wij verwerken krijgt op deze wijze een goede borging binnen onze organisatie.

Ad 3. De afdeling Mens & Organisatie krijgt een plek binnen de organisatie, omdat mensen ons belangrijkste kapitaal zijn. Het werk dat wij moeten doen, wordt gedaan door mensen in een veranderende context. Door complexiteit van vragen en door digitalisering is het noodzakelijk om hier constant aandacht voor te hebben.

Externe inhuur

In de vergadering van het algemeen bestuur van 13 maart 2025 is besloten dat de ODMH 4% bezuinigt met ingang van boekjaar 2026. De ODMH ziet mogelijkheden om die bezuinigingsopdracht voor ongeveer 2,5% in te vullen door de flexibele schil te verkleinen. Voor functies die nu ingevuld worden door inhuur zijn of zullen vaste medewerkers gezocht worden. In de huidige, krappe arbeidsmarkt zal dat een uitdaging worden, die we graag aangaan. De inspanningen om hier te komen hebben in 2026 al geresulteerd in een beperking van de externe inhuur. Een kleinere flexibele schil blijft nodig om schommelingen in de personele behoefte op te kunnen opvangen met zo min mogelijk gevolgen voor ons personeel in vaste dienst. Schommelingen worden veroorzaakt door onder andere de conjunctuur en veranderingen in wetgeving zoals de Omgevingswet, Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en de overdracht van provinciale bodemtaken naar gemeenten onder de Omgevingswet.

Financieel beheer en Administratieve organisatie:

Bij de vaststelling van de Financiële Verordening artikel 216 van de Provinciewet en Controle verordening artikel 217 van de Provinciewet is bepaald wanneer afzonderlijke nota's moeten worden geactualiseerd:

- reserves en voorzieningen	iedere 4 jaar;
- tarieven	op verzoek van algemeen bestuur;
- weerstandsvermogen en risicomanagement	iedere 4 jaar;

Facilitaire zaken:

Tot de facilitaire taken behoren inkoop, receptie- en reproductiesamenkomsten. Ook zorgt dit cluster voor het beheer van het pand aan de Thorbeckelaan 5, het Midden-Hollandhuis.

Duurzaam inkopen

De ODMH streeft naar duurzame keuzes. Naast kwaliteit en doelmatigheid, is duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt in ons inkoopproces. Op dit moment speelt onder andere de verduurzaming van ons kantoorpand.

ICT-dienstverlening

De data die binnen de ODMH wordt gebruikt, is op meerdere manieren waardevol. Primair voor de eigen dienstverlening, maar ook externe partijen tonen mogelijk interesse. Wanneer dit bekende en geautoriseerde partners betreft, verloopt dit conform richtlijnen en bekende afspraken. Er zijn echter ook bedreigingen van buitenaf. De ODMH beschikt daarom over een geavanceerde firewall waarmee al het netwerkverkeer actief en passief wordt gemonitord, onder andere via systeem- en logcontroles en geautomatiseerde processen. Uit deze controles blijkt dat slechts een klein deel van de aanlogpogingen legitiem is; het merendeel is ongewenst. De medewerker vormt hierbij de kwetsbaarste schakel. ICT beperkt dit risico onder meer door multi-factor authenticatie (MFA) en door structureel te werken aan bewustwording via trainingen en blogs.

Betrouwbare back-ups zijn eveneens essentieel. Dagelijkse back-ups op de hoofdlocatie worden gerepliceerd naar een colocation in een datacenter. Daarnaast is er een extra back-up in de cloud en op een fysieke gegevensdrager, die wekelijks extern wordt opgeslagen. Deze maatregelen zijn erop gericht de integriteit en continuïteit van de data van de ODMH te waarborgen.

Informatievoorziening

De ODMH zet zich continu in om zijn informatievoorziening goed te laten aansluiten bij de informatiebehoefte van zijn medewerkers, partners en de inwoners en bedrijven. In 2027 gaan we verder met het ontwikkelen van slimme informatieproducten, waarmee we ons werk beter en sneller kunnen uitvoeren. We volgen technologische ontwikkeling als AI en kijken waar deze van waarde kan zijn voor de ODMH. Regelgeving als de Wet open overheid (Woo), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de nieuwe Archiefwet, vergt extra inzet tijdens de implementatie, maar biedt ook kansen om verdere stappen te zetten naar een open overheid en betere dienstverlening.

Informatiebeveiliging en privacy

De beveiliging van onze infrastructuur en zorgvuldige omgang met data en persoonsgegevens is een constante binnen de ODMH evenals de aandacht daarvoor. Hierbij zijn de medewerkers een belangrijk onderdeel. Daarom wordt er via verschillende media en e-learnings gezorgd voor bewustwording over de verschillende onderwerpen.

De BIO en de AVG zijn de maatgevende regelingen waaraan de ODMH moet voldoen. De CISO bij de ODMH is projectleider van het proces om te voldoen aan de BIO en zorgt dat alle geledingen van de organisatie worden aangehaakt. Ook de Cyberbeveiligingswet (NIS2) wordt opgepakt. Vastgesteld is dat deze wet ook voor de ODMH geldt.

Het belang van de CISO wordt uiteraard ook door andere omgevingsdiensten onderschreven. Het aantrekken van een volledige fte is slechts voor een enkele omgevingsdienst haalbaar. Daarom zijn de 5 Zuid-Hollandse omgevingsdiensten op dit gebied in 2025 een samenwerking aangegaan. Een gezamenlijk team van een CISO, ISO's en privacyofficers gaat de vijf omgevingsdiensten bedienen. Daarnaast is ook gezamenlijk een Functionaris gegevensbescherming aangesteld, die vanuit een onafhankelijke rol toezicht houdt op de naleving van de AVG en de Wpg.

Een groot voordeel in deze samenwerking is dat de werkzaamheden van de omgevingsdiensten vele overeenkomsten vertonen. Procedures kunnen hierdoor eenvoudiger eenmaal worden ontwikkeld en bij meerdere omgevingsdiensten worden ingezet.

7.51 Rechtmatigheid

Met ingang van verslagjaar 2023 legt het dagelijks bestuur zelfstandig verantwoording af in de jaarrekening over de naleving van de financiële rechtmatigheid.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

In navolging van het controleprotocol worden verbijzonderde interne controles (VIC) uitgevoerd, waarbij we in nauwe samenspraak met de accountant de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald hebben. Hoe we controleren, leggen we jaarlijks vast in het intern controleplan. Met onze interne controles hanteren we de goedkeurings- en rapporteringstoleranties, zoals vastgelegd in het Controleprotocol. Voor 2027 gelden de volgende percentages.

	Verantwoordingsgrens
Afwijkingen in de jaarrekening en onduidelijkheden in de uitvoering van de controle (% lasten)	2%

Het percentage wordt genomen van de begrote lasten, exclusief de stortingen in de reserves.

Op basis van de programmabegroting zal de verantwoordingsgrens in 2027 circa € 600.000 bedragen. De werkelijke verantwoordingsgrens wordt bepaald door de gerealiseerde lasten in 2027.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven: "Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het derde criterium betreft misbruik en oneigenlijk gebruik. De ODMH heeft geen specifiek M&O-beleid. Gelet op de aard van de primaire taken die ODMH uitvoert en de financiële processen die daaraan ten grondslag liggen, achten wij een M&O-beleid niet relevant. Immers, de ODMH verstrekt geen subsidies, uitkeringen of andere voorzieningen of emolumenten waar misbruik of oneigenlijk gebruik van kan worden gemaakt. Ook heft de ODMH geen belastingen of leges. Ook andere omgevingsdiensten, die dezelfde producten leveren en processen hebben ingericht, zien geen aanleiding om M&O-beleid te ontwikkelen. Waar het het risico op fraude betreft, verwijzen wij naar het vastgestelde Integriteitsbeleid, en de waarborgen die zijn getroffen in de (financiële) processen om fraude te voorkomen.

Veelal is M&O-beleid geïntegreerd binnen de processen. Qua onderbouwing van de verantwoording op dit gebied kan daarom gebruik worden gemaakt van de procescontroles die worden uitgevoerd om vast te stellen of voldaan is aan het voorwaardencriterium.

7.52 Openbaarheid

Op 1 mei 2023 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet verplicht bestuursorganen om verschillende categorieën documenten uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmakingsplicht). Deze verplichting treedt voor de verschillende informatiecategorieën gefaseerd in werking. Voor de ODMH betekent de Woo dat we zowel documenten van de eigen bestuursorganen als documenten van de opdrachtgevers openbaar maken.

De ODMH geeft als volgt invulling aan de verplichtingen uit de Woo: de ODMH is aangesloten op de Woo-index² en houdt de index actueel. De ODMH maakt nu de volgende informatiecategorieën actief openbaar: bereikbaarheidsgegevens, informatie over de organisatie en werkwijze, de agenda en vergaderstukken van het algemeen bestuur, de agenda en besluitenlijsten van het dagelijks bestuur, besluiten van algemene strekking, verordeningen, de besluiten op Woo-verzoeken en sommige beschikkingen.

De ODMH bereidt zich voor op de openbaarmaking van de overige informatiecategorieën. De ODMH wil de processen hiervoor zoveel mogelijk automatiseren. Wel zal het anonimiseren van documenten de nodige aandacht en tijd vragen.

7.6 Verbonden partijen

De ODMH heeft op dit moment geen verbonden partijen (een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeenschappelijke regeling een bestuurlijk én een financieel belang heeft). De relatie tussen de ODMH en de deelnemende provincie en gemeenten valt niet onder deze noemer.

7.7 Grondbeleid

De verplichte paragraaf Grondbeleid is niet van toepassing voor de ODMH.

² https://organisaties.overheid.nl/woo/28147764/Omgevingsdienst_Midden-Holland

8 Vaststelling begroting van baten en lasten 2027 - 2030

Het algemeen bestuur van de omgevingsdienst Midden-Holland,

- gezien het voorstel van het dagelijks bestuur van 2 april 2026,
- gezien de toezending van de ontwerpbegroting aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten van de Provincie Zuid-Holland, twaalf weken voor de vaststelling in het algemeen bestuur,

BESLUIT:

De gewijzigde programmabegroting van baten en lasten voor de jaren 2027 – 2030 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 25 juni 2026.

De secretaris,

De voorzitter,

A. Mutter

T. van Vugt

Bijlagen

Bijlage 1: Bijdragen 2027

Organisatie	Alphen aan den Rijn		Bodegraven Reeuwijk		Gouda		Krimpenerwaard	
	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage
Milieu								
Regulier jaarprogramma	33.450,0	4.018.349	14.916,0	1.791.859	17.967,0	2.158.376	21.559,0	2.589.883
Bezuiniging 1,5%	n.v.t.	60.275-	n.v.t.	26.878-	n.v.t.	32.376-	n.v.t.	38.848-
Materieel budget								
Korting publicatiekosten								
Totaal milieu	33.450,0	3.958.073	14.916,0	1.764.981	17.967,0	2.126.000	21.559,0	2.551.034
Bouw- en woningtoezicht								
Regulier jaarprogramma			16.254,0	1.952.593	22.024,0	2.645.743		
Slopmelding en -toezicht	2.926,0	351.500					2.823,0	339.127
Bezuiniging 1,5%	n.v.t.	5.273-	n.v.t.	29.289-	n.v.t.	39.686-	n.v.t.	5.087-
Totaal bouw- en woningtoezicht	2.926,0	346.228	16.254,0	1.923.304	22.024,0	2.606.057	2.823,0	334.040
Totaal	36.376,0	4.304.301	31.170,0	3.688.285	39.991,0	4.732.057	24.382,0	2.885.075

Organisatie	Provincie Zuid-Holland		Waddinxveen		Zuidplas		Totaal	
	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage
Milieu								
Regulier jaarprogramma	26.131,0	3.139.117	11.767,5	1.413.630	18.618,5	2.236.640	144.409,0	17.347.853
Bezuiniging 1,5%	n.v.t.	47.087-	n.v.t.	21.204-	n.v.t.	33.550-	-	260.218-
Materieel budget	n.v.t.	54.500						54.500
Korting publicatiekosten	n.v.t.	30.000-						30.000-
Totaal milieu	26.131,0	3.116.530	11.767,5	1.392.425	18.618,5	2.203.091	144.409,0	17.112.135
Bouw- en woningtoezicht								
Regulier jaarprogramma			13.099,5	1.573.643	18.113,0	2.175.915	69.490,5	8.347.894
Slopmelding en -toezicht							5.749,0	690.627
Bezuiniging 1,5%			n.v.t.	23.605-	n.v.t.	32.639-	-	135.578-
Totaal bouw- en woningtoezicht	-	-	13.099,5	1.550.038	18.113,0	2.143.276	75.239,5	8.902.943
Totaal	26.131,0	3.116.530	24.867,0	2.942.464	36.731,5	4.346.367	219.648,5	26.015.079

Index 2027: 4,15%

Uurtarief 2027: € 120,13

Toelichting uurtarief

Het uurtarief voor het jaar 2027 is tot stand gekomen door het uurtarief van 2026 te indexeren met 4,15%. In het uurtarief 2026 is reeds uitvoering gegeven aan de structurele bezuinigingsopdracht die vanaf 2026 van kracht is. Door het uurtarief 2026 als uitgangspunt te nemen, werkt deze tariefsverlaging automatisch door in het uurtarief voor 2027. Voor verdere uitleg wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 Uitgangspunten.

Toelichting bezuiniging

Conform het besluit in de vergadering van het algemeen bestuur op 13 maart 2025 is in 2026 in het kader van het zogenaamde Ravijnjaar een bezuiniging op de bijdragen toegepast van 4%. Een deel daarvan is uitgevoerd door het tarief in 2026 met 2,5% te verlagen. Dit betreft meteen een structurele bezuiniging, omdat die eenmalige verlaging doorwerkt in de tarieven van de latere jaren. Het andere deel (1,5%) wordt voorts nog in 2026 en 2027 uitgevoerd door een korting te geven op de bijdragen BWT en milieu. Deze korting wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve Ontwikkelingen. Het algemeen bestuur heeft besloten het resultaat van de jaarrekening 2024 te storten in die bestemmingsreserve Ontwikkelingen en deze gelden te gebruiken als tijdelijk dekkingsmiddel in de periode waarin gezocht gaat worden naar structurele bezuinigingen. De gevonden oplossingen zullen vanaf 2028 voor de structurele invulling van de bezuiniging van 1,5% moeten gaan zorgen.

Toelichting reguliere jaarprogramma's milieu

De jaarprogramma's milieu zijn voor de gemeenten gebaseerd op de omvang van de jaarprogramma's in de Programmabegroting 2026, waarbij de uren van 2026 voor de (laatste) overdracht van de bodemtaken in 2027 opgeteld zijn bij het reguliere jaarprogramma.

De omvang van het jaarprogramma van PZH is groter geworden door toevoeging van de extra inzet voor ZZS en voor de zwemwatertaak aan de structurele bijdrage. Tot en met 2026 werden deze uren opgevoerd als incidentele uren.

Klimaatadaptatie

In het reguliere jaarprogramma van de gemeente Krimpenerwaard zijn 300 uur opgenomen ten behoeve van klimaatadaptatie, net als in 2025 en 2026. Deze uren zijn incidenteel.

Toelichting reguliere jaarprogramma's BWT

De jaarprogramma's BWT zijn gelijk aan de jaarprogramma's, zoals deze in de Programmabegroting 2026 zijn verwerkt.

Toepassingsbereik Wkb

Het rijk wil de Wet kwaliteitsborging bouwen gefaseerd invoeren. Bij het opstellen van deze begroting zijn we er van uit gegaan dat er in 2027 ten opzichte van 2026 niets verandert in het toepassingsbereik van de Wkb.

In 2024 is een bezuiniging doorgevoerd in de programmabegroting van de ODMH voor de invoering van de Wkb met als uitgangspunt dat 'gevolgklasse 1' integraal ingevoerd wordt per 1 januari 2024. Dit bleek niet het geval: de Wkb is toen wel in werking getreden voor nieuwbouw in gevolgklasse 1, maar niet voor verbouw. Dit is gecorrigeerd in de programmabegroting 2026, in het basisniveau.

Basisniveaus BWT

Voor de 4 BWT-gemeenten zijn basisniveaus van toepassing. Deze geven de afgesproken minimale omvang weer van de jaarprogramma's BWT. De basisniveaus zien er in 2027 als volgt uit:

Gemeente	Basisniveau 2027
Bodegraven Reeuwijk	13.955
Gouda	16.414
Waddinxveen	7.688
Zuidplas	14.634

Toelichting sloopmelding en – toezicht

Alphen aan den Rijn en Krimpenerwaard

De taken voor sloopmelding en -toezicht worden in de programmabegroting toegerekend aan het programma BWT. Bij de gemeenten Alphen aan den Rijn en Krimpenerwaard maken deze taken onderdeel uit van de jaarprogramma's milieu.

Robuustheid

De robuustheidcriteria schrijven voor dat een omgevingsdienst een omzet op milieugerelateerde taken moet hebben van minimaal € 16,5 mln en dat er daarom een onderscheid moet zijn op de begroting tussen deze en de niet-milieugerelateerde plustaken. De bovenstaande tabel maakt onderscheid naar milieu en bouw. Bij milieu is de omzet meer dan € 16,5 mln. Daarmee voldoet de ODMH aan het omzetcriterium.

Het onderscheid tussen bouw en milieu in deze tabel volgt op één onderdeel niet de lijn zoals die door het rijk gevraagd wordt. Basistakenpakket categorie 5: asbest is bij de ODMH onderdeel van de taken met betrekking tot sloopmelding en –toezicht en deze rekenen wij in de programmabegroting toe aan het programma BWT. Als we dit onderdeel isoleren uit het programma BWT en toevoegen aan het programma milieu, dan bedraagt het programma milieu € 18,3 miljoen.

Bijlage 2: Provinciale bijdragen 2025 - 2027

Werkplan	2025		2026	2027
	Werkplan	Realisatie	Werkplan	Begroot
Structurele bijdrage	3.036.099	3.036.099	3.025.830	3.139.117
(uren)	(25.574)	(25.444)	(26.131)	(26.131)
- Afname bodemtaken 2026	-	-	74.971-	
- Materieel budget	54.500	43.536	54.500	54.500
- Creditering publicatiekosten	30.000-	30.000-	30.000-	30.000-
- Incidentele inzet OZHZ AT-pool	74.067-	74.067-	-	-
- Extra inzet Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)			25.029	n.v.t.
- Extra uren zwemwatertaak			38.062	n.v.t.
Subtotaal	2.986.532	2.975.568	3.038.450	3.163.617
Variabele bijdrage				
- Werkplan Spoed en Nazorg	1.678.501	930.892	1.567.490	n.t.b.
- Aanpak loodverontreiniging binnenstad Schoonhoven			74.971	n.t.b.
- Financiële bijdrage BRIKS-advisering gemeenten	50.000	11.367	50.000	50.000
- Extra inzet Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)	25.047	11.862	-	n.v.t.
- Grondwaterkwaliteitstaak	170.965	85.496	103.806	n.t.b.
- Veiligheidsonderzoek waterbodems	60.000	38.722	60.000	60.000
- Vervanging zwemwaterborden	50.000	7.896	50.000	50.000
- Intensivering toezicht	60.000	20.048	-	n.t.b.
- Indirecte lozingen	24.525	24.940	15.709	n.t.b.
Subtotaal	2.119.038	1.131.223	1.921.976	160.000
Aanvullende bijdrage (eenjarig)				
- Zwemwaterportaal	60.000	67.702	-	n.v.t.
- Aanpak gezonde en veilige circulaire economie	50.806	40.043	25.605	n.t.b.
- Maatwerk circulaire economie			16.148	n.t.b.
- Circulair loket			5.767	n.t.b.
- Actieplan Circulaire Economie Groene Hart	28.933	20.716	23.068	n.t.b.
- Provinciedekkend bijenlandschap	15.045	5.729	11.534	n.t.b.
Subtotaal	154.784	134.189	82.122	-
Aanvullende bijdragen (tranche)				
- Intensivering toezicht (Wagro)			60.000	n.t.b.
- Grondwaterkwaliteit			103.806	n.t.b.
- circulaire economie			11.534	n.t.b.
Subtotaal	-	-	175.340	-
Totale provinciale bijdrage voor het werkplan	5.260.354	4.240.980	5.217.888	3.323.617

Toelichting

Dit overzicht toont de gerealiseerde provinciale bijdragen voor het jaar 2025, de werkplannen voor de jaren 2025 en 2026 en de begrote bijdragen voor het jaar 2027.

- De extra inzet voor ZZS en de zwemwatertaak wordt vanaf 2027 als structurele taak beschouwd.
- De grondwatersaneringstaak zal op termijn onderdeel gaan uitmaken van de structurele bijdrage. De structurele omvang is nog niet bekend. De omvang voor 2027 moet nog bepaald worden.
- De omvang van diverse aanvullende bijdragen is nog niet bekend. Deze posten worden ingevuld bij het opstellen van het werkplan 2027. Dit geldt ook voor een aantal variabele bijdragen.

Bijlage 3: Begroting op taakvelden

Taakveld	Omschrijving	Jaarrekening 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1	Bestuur	16	-	24	-	24	-
0.4	Overhead	8.269	-597	8.309	-499	9.484	-653
0.5	Treasury	74	-231	67	-200	59	-200
0.10	Mutaties reserves	12	-53	12	-454	12	-604
0.11	Resultaat van rekening van baten en lasten	910	-	-	-	-	-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	334	-342	293	-352	330	-335
7.2	Riolering	669	-886	659	-825	661	-869
7.4	Milieubeheer	12.724	-18.816	11.530	-17.046	12.561	-18.459
8.3	Wonen en bouwen	7.030	-9.114	7.091	-8.608	6.970	-8.980
Totaal taakvelden		30.039	-30.039	27.983	-27.983	30.100	-30.100

Taakveld	Omschrijving	Begroting 2028		Begroting 2029		Begroting 2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1	Bestuur	24	-	24	-	24	-
0.4	Overhead	9.882	-680	10.258	-708	10.655	-738
0.5	Treasury	51	-200	43	-200	35	-200
0.10	Mutaties reserves	13	-78	13	-53	14	-53
0.11	Resultaat van rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-	-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	334	-349	347	-363	362	-378
7.2	Riolering	669	-903	696	-941	726	-980
7.4	Milieubeheer	12.709	-19.190	13.237	-19.986	13.800	-20.815
8.3	Wonen en bouwen	7.072	-9.353	7.374	-9.741	7.694	-10.145
Totaal taakvelden		30.753	-30.753	31.992	-31.992	33.310	-33.310

Alle bedragen x € 1.000

Bijlage 4: Informatie 2027 voor verbonden partijen

Omschrijving	Totaal	Alphen aan den Rijn	Bodegraven Reeuwijk	Gouda
Belang deelnemer in ODMH	26.015.079	4.304.301	3.688.285	4.732.057
Stemverhouding per AB-lid	131	22	18	24
Eigen vermogen begin jaar	2.637.000	x	x	x
Eigen vermogen ultimo jaar	2.045.000	x	x	x
Vreemd vermogen begin jaar	14.011.000	x	x	x
Vreemd vermogen ultimo jaar	15.843.000	x	x	x
Financieel resultaat	-	x	x	x
Gewenst weerstandsvermogen	1.427.279	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit	1.450.653	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit in %	101,6%	x	x	x
Netto schuldquote	5,1%	x	x	x
Solvabiliteitsratio	15,7%	x	x	x
Structurele exploitatieruimte	-1,7%	x	x	x

Omschrijving	Krimpenerwaard	Provincie Zuid- Holland	Waddinxveen	Zuidplas
Belang deelnemer in ODMH	2.885.075	3.116.530	2.942.464	4.346.367
Stemverhouding per AB-lid	14	16	15	22
Eigen vermogen begin jaar	x	x	x	x
Eigen vermogen ultimo jaar	x	x	x	x
Vreemd vermogen begin jaar	x	x	x	x
Vreemd vermogen ultimo jaar	x	x	x	x
Financieel resultaat	x	x	x	x
Gewenst weerstandsvermogen	x	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit	x	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit in %	x	x	x	x
Netto schuldquote	x	x	x	x
Solvabiliteitsratio	x	x	x	x
Structurele exploitatieruimte	x	x	x	x

Toelichting stemverhouding:

Voor elke € 100.000 ingebracht (structureel) budget op basis van de laatst vastgestelde begroting ontstaat voor de betreffende deelnemer één stem. Elke deelnemer heeft twee AB-leden.